

Hemmilä Laura

Kuvaja Heidi

PERINTÄKULUVAATIMUKSET JA UUDISTUNUT PERINTÄLAKI

Tutkimus muutosten vaikutuksista perintäkuluihin Oulun käräjäoikeuden haastehakemuksissa

PERINTÄKULUVAATIMUKSET JA UUDISTUNUT PERINTÄLAKI

Tutkimus muutosten vaikutuksista perintäkuluihin Oulun käräjäoikeuden haastehakemuksissa

Laura Hemmilä
Heidi Kuvaja
Opinnäytetyö
Kevät 2015
Liiketalouden koulutusohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma, Oikeuden ja hallinnon suuntautumisvaihtoehto

---

Tekijät: Hemmilä Laura ja Kuvaja Heidi
Opinnäytetyön nimi: Perintäkuluvaatimukset ja uudistunut perintälaki
Tutkimus muutosten vaikutuksista perintäkuluihin Oulun käräjäoikeuden haastehakemuksissa
Työn ohjaaja: Lea Isopoussu-Koponen
Työn valmistumislukukausi- ja vuosi: Kevät 2015 Sivumäärä: 46 + 3

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää millä tavoin uudistunutta perintälakia noudatetaan kuluttajaperinnässä Oulun käräjäoikeuden haastehakemuksissa ja onko perintätavoissa eroja eri perintätoimistojen välillä.

Vapaaehtoisessa kuluttajaperinnässä tulee noudattaa 16.3.2013 uudistunutta perintälakia. Uudistuksen suurimmat muutokset näkyvät perintäkulumäärissä. Uudistuksessa perintäkuluja on porrastettu enemmän ja tämän porrastuksen ansiosta perintäkulut ovat kohtuullisemmat kuin aiemmin. Lisäksi tavoitteena on parantaa kuluttajan asemaa perinnässä sekä selkiyttää hyvää perintätapaa.

Keskeisiin lähteisiin kuuluu voimassaoleva lainsäädäntö, lainvalmisteluasiakirjat, käräjäoikeuden sisäiset ohjeet ja dokumentit sekä oikeuskirjallisuus. Keskeisiä lakeja olivat laki saatavien perinnästä ja oikeudenkäymiskaari. Teoriaosuudessa käsitellään saatavien perintää kuluttajaperinnässä, summaarista menettelyä Oulun käräjäoikeudessa sekä perintäalaa Suomessa.

Tutkimusmenetelmänä käytimme kvantitatiivista eli tilastollista tutkimusta. Tutkimuksen kohteena olivat Oulun käräjäoikeuden summaariset haastehakemukset lokakuu- joulukuun väliltä vuodelta 2013, sekä vuonna 2014 ratkaistut riitautetut suppealla haastehakemuksella vireille tulleet asiat. Lisäksi haastattelimme hakemusasiain yksikön esimiestä.

Opinnäytetyön toimeksiantajana oli Oulun käräjäoikeuden hakemusasiainyksikkö. Tutkimuskohteenä olivat perintätoimistojen ja yksityishenkilöiden käräjäoikeuteen toimittamat haastehakemukset.

Tutkimuksen perusteella näyttää siltä, että uudistunutta lakia noudatetaan saatavien perinnässä. Vuonna 2014 riitautetuista ratkaisuksista 16 prosenttia oli riitautettu perintäkulujen osalta kokonaan tai osittain. Erilaisia tapoja periä velkoja on kuitenkin havaittavissa, esimerkiksi erittelyn suhteen. Tuloksien mukaan eniten haastehakemuksia lähetetään elektronisesti. Voidaan siis todeta, että konekielellisiä ja kirjallisia käytetään entistä vähemmän. Tuloksista kävi ilmi, että sihteerien ja notaarien ei tarvinnut tehdä suuria korjauksia perintäkulujen osalta.

Asiasanat: saatavien perintä, perintätoimisto, kvantitatiivinen tutkimus, haastehakemus

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Business Economics Option of Law and Administration

---

Authors: Hemmilä Laura and Kuvaja Heidi

Title of thesis: Debt Collection Demands and Renewed Law of Collection

Research about the Effects of the New Law on the Application for Summons in Oulu District Court

Supervisors: Lea Isopoussu-Koponen

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2015   Number of pages: 46 + 3

The main research problem of this thesis was to find out how debt collection agencies implement the new law of consumer debt collection in practice. The aim was also to determine how the new law of debts can be seen in the applications for summonses in Oulu District Court.

In the consumer debt collection should follow the new law of collection. The Debt Collection law changed on 16 march 2013 and the major changes are reflected on collection costs. Because of this new law, the collection costs are now more reasonable than in the past. Although the new collection law should make debt collecting easier, the collection agencies apply the law very differently ways, which is reflected in their applications for summons.

This thesis was commissioned by The Application Unit of Oulu District Court. The thesis we includes applications for a summons from large and small collection agencies as well as from private individuals' application for a summons. The theoretical part is about debt collection in consumer collection, summary procedure in Oulu District Court and collection sector in Finland.

Data consists of the current legislation, law preparation documents, internal instructions and documents in district courts, as well as legal literature. The most important laws are the law of debt collection and the procedural code. The empirical part of this thesis was based on the quantitative research method. The research data was collected from the district court's applications for a summons between October to December 2013, and from the decisions made in 2014. For the research the manager of The Application Unit was interviewed.

According to the analysis of the applications for a summons, most of the collection agencies followed the law of debt collection in their applications. We observed that there are different ways of collecting debts, example with debt specification. It also turned out that most of the applications are sent electronically and as machine coded applications. As less and less applications are send in writing. The results showed that the secretaries and notaries did not have to make major corrections to the collection costs.

Keywords: collection debt, law of collection, application for a summons

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
1.1	Tutkimuksen tausta ja menetelmät.....	6
1.2	Oulun käräjäoikeuden esittely	8
2	SAATAVIEN PERINTÄ.....	12
2.1	Laki saatavien perinnästä.....	13
2.2	Perintälain 16.3.2013 uudistamiseen johtaneet syyt	13
2.3	Vapaaehtoinen perintä ja maksuvaatimukset	15
3	SUMMAARINEN MENETTELY OULUN KÄRÄJÄOIKEUDESSA.....	17
3.1	Summaarinen menettely.....	18
3.2	Perintäkulujen enimmäismäärät	20
3.3	Perintäkulujen enimmäismäärien poikkeukset.....	22
3.4	Summaaristen asioiden käsittely tulevaisuudessa	22
4	PERINTÄALA SUOMESSA	24
4.1	Perintätoimistojen perintätavat	25
4.2	Hyvä perintätapa	27
5	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	28
6	TUTKIMUSTULOSTEN RAPORTOINTI	31
6.1	Tutkimus vuonna 2013 saapuneista summaarisista haastehakemuksista	31
6.1.1	Perintäkulujen lainmukaisuus.....	33
6.1.2	Perintätoimistojen vaatimukset	35
6.1.3	Toimeksiantajan kommentit ja haastattelu	36
6.2	Tutkimus vuoden 2014 riitautetuista suppealla haastehakemuksella vireille tulleista asioista	37
7	JOHTOPÄÄTÖKSET	40
8	POHDINTA.....	43
	LÄHTEET.....	45
	LIITTEET	46

1 JOHDANTO

Tutkimme opinnäytetyössämme 16.3.2013 voimaan tulleen perintälain uudistuksen vaikutuksia perintäkuluihin. Saimme toimeksiannon harjoittelupaikastamme Oulun käräjäoikeudesta. Oulun käräjäoikeuden käräjäsihteerit kiinnittivät huomiota perintätoimistojen erilaisiin tapoihin periä velkoja. Suurimmat erot koskivat juuri perintäkulujen määriä. Eri perintätoimistot käyttävät erilaisia haastehakemuspohjia ja erilaisia erittelyjä, eikä yhtenäistä tapaa näytä olevan. Käräjäsihteerien kokemusten mukaan haastehakemusten perintäkuluja koskevien vaatimusten lainmukaisuuden tutkimiseen menee kohtuuttomasti aikaa.

1.1 Tutkimuksen tausta ja menetelmät

Alkuperäinen laki saatavien perinnästä (22.4.1999/513) astui voimaan 1.9.1999, jonka jälkeen sitä on uudistettu useita kertoja. Viimeisimmässä uudistuksessa perintäkuluja on porrastettu enemmän kuin vuoden 2005 lakimuutoksessa. Tämän porrastuksen ansiosta perintäkulut erityisesti pienemmistä veloista ovat kohtuullisemmat kuin aiemmin. Vaikka porrastuksen tavoite oli selkiyttää perintäkuluvaatimuksia, soveltavat perintätoimistot perintälakia hyvin eri tavoin, mikä näkyy heidän laatimissaan haastehakemuksissa.

Kaikkiaan perintälakia on muutettu vuosina 2002, 2005, 2008 ja 2012. Suurin muutos tapahtui vuonna 2005, jolloin tarkoituksena oli kohtuullistaa silloisia perintäkuluja kuluttajasaatavien perinnässä. (HE 21/2004 vp, 8.) Hallituksen esityksestä 57/2012 käy ilmi, että viimeisimmän uudistuksen tarkoituksena oli panna kansallisesti täytäntöön maksuviivästysdirektiivi. Tämän lisäksi haluttiin vahvistaa hyvän perintätavan mukaista perintää ja kohtuullistaa entisestään perintäkulujen perimistä velalliselta. (HE 57/2012 vp, 1.) Käsitlemme hyvää perintätapaa tarkemmin alaluvussa 4.2.

Keskitymme tässä opinnäytetyössä vain vapaaehtoiisiin kuluttajaperinnän kuluihin, eli perintä kohdistuu vain yksityisiin henkilöihin, ei yrityksiin. Tutkimukseen otamme mukaan Oulun käräjäoikeuteen saapuneita haastehakemuksia niin suuremmilta kuin pienemmiltäkin perintätoimistoilta. Lisäksi otamme mukaan yksityisten henkilöiden lähettämiä haastehakemuksia. Epäselvät haasteha-

kemukset perintäkulujen osalta siirretään yleensä notaarien tarkistettavaksi. Siksi tutkimuksesamme otamme huomioon myös sen, kuinka moni tapaus on siirtynyt notaarille. Opinnäytetyön tarkoitus on tutkia miten velkojat soveltavat perintälakia käytännön tasolla.

Teoriaperustamme pääluvuissa 2-4 raportoimme tutkimuksemme rajauksen huomioon ottaen, millä tavoin perintä tulisi lainmukaisesti toteuttaa, mitä laki saatavien perinnästä pitää sisällään, miten perintätoimistot perivät velkoja, sekä lisäksi Oulun kärjäoikeuden sisäisiä ohjeita summaarisesta menettelystä. Tärkeimmät lait tämän opinnäytetyön kannalta olivat oikeudenkäymiskaari 1.1.1734/4 ja laki saatavien perinnästä 22.4.1999/513. Keskeisenä kirjallisuutena olemme käyttäneet perintään liittyviä teoksia, kuten Jyrki Lindströmin Luotonvalvonta ja saatavien perintä, Pia Bräysyn Perintä käytännössä, Pasi Pöngän Kuntaperintä, Mikko Vuorenpään Prosessioikeuden perusteet sekä Risto Suvialan Velka-orjuudesta hyvään perintätapaan.

Tutkimme haastehakemuksista millä tavalla perintä todellisuudessa toteutuu perintätoimistojen ja yksityisten henkilöiden taholta. Valitsimme tilastollisen menetelmän, koska aineistoa oli paljon. Halusimme myös tutkia paljonko virheitä oli määrällisesti. Tämän vuoksi laadullinen tutkimus ei olisi onnistunut. Alkuperäinen suunnitelma oli toteuttaa tilastollinen tutkimus systemaattisella otannalla valitsemalla haastehakemuksista joka 15. haastehakemus. Systemaattinen otanta ei onnistunut, koska aineistoissa oli mukana myös sellaisia hakemuksia, jotka eivät kuuluneet tutkimukseemme. Lisäksi osa haasteista puuttui, joten käsitelimme koko aineiston loka- joulukuu 2013 väliltä. Otimme mukaan myös vuoden 2014 riitautettuja ratkaisuja toimeksiantajan pyynnöstä.

Samantyyllisiä opinnäytetöitä on aiemmin julkaistu kaksi, joista on syytä lyhyesti mainita. Vuonna 2011 vuoden 2005 voimaantulleen lain jälkeen on tutkittu silloisen Joensuun kärjäoikeuden arkistosta, miten uudistunut perintälaki on vaikuttanut perintäkulujen ratkaisuihin. Tutkimus on määrällinen ja otanta on vuosilta 2004 ja 2009. Ongelma liittyi tuolloin siihen, että kärjäsihteerit kokivat, ettei lakimuutos kohtuullistanut perintäkuluja loppujen lopuksi merkittäväällä tavalla, vaan perintätoimissa käytettiin monesti lain sallimia maksimikuluja. Tehdyn tutkimuksen mukaan perintäkulut olivat todellisuudessa kasvaneet vuodesta 2004 vuoteen 2009, vaikka lakimuutoksen tarkoitus oli vähentää perintäkulujen määrää. (Luukkainen 2011, 5.)

Toinen, vuonna 2013 tehty opinnäytetyö koski perintätoimistojen kuluttajaperintää käytännössä. Opinnäytetyössä on käytetty laadullista menetelmää, eli tutkimus on tehty haastatteleamalla eri perintätoimistojen edustajia. Tarkoitus tässä opinnäytetyössä oli muun muassa selvittää, miten hyvin

perintätoimistot ottavat velallisen huomioon, ja miten perintätoimistot näkevät itsensä nykytilassa ja tulevaisuudessa. Haastattelujen kautta kävi ilmi, että toiminta perintäalalla on pääasiassa asiallista, ja että ongelmat liittyvät lähinnä erilaiseen lain soveltamiseen kokonaiskulut huomioon ottaen. Periaatteessa tämä opinnäytetyö sivuaa aiheitamme, tosin tutkimme asiaa tilastollisesti, emmekä laadullisesti. (Erola & Kaukovalta 2013, tiivistelmä)

Erityisesti viimeisimpään opinnäytetyöhön viitaten, on tärkeää saada selville mihin kokonaiskulut perustuvat. Opinnäytetyöntekijät ottivat esille myös perintäalan sulkeutuneisuuden, ja ehdottivatkin että alan tulisi olla avoimempi ja läpinäkyvämpi, jotta perintäalan maine paranisi tulevaisuudessa. (Erola & Kaukovalta 2013, tiivistelmä)

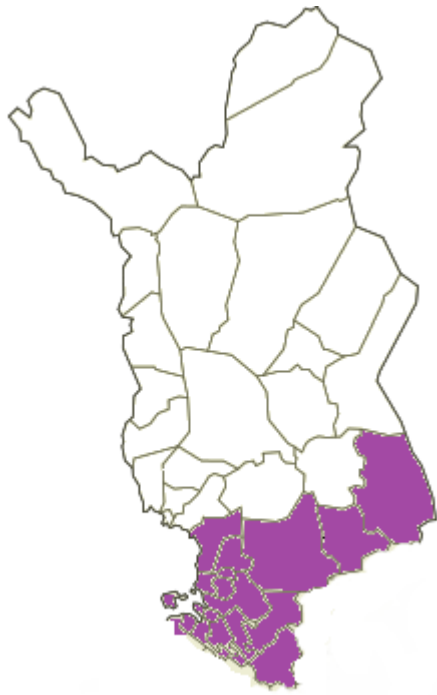
1.2 Oulun käräjäoikeuden esittely

Käräjäoikeuden perustehtävänä on antaa oikeusturvaa tuomiopiirissään ratkaisemalla sen käsiteltäväksi saatetut riita-, rikos- ja hakemusasiat varmasti, luotettavasti, nopeasti ja kohtuullisin kustannuksin. Käräjäoikeus pyrkii toteuttamaan tehtävänsä siten, että ratkaisut tehdään niin nopeasti, että asia ei menetä merkitystään osapuolten kannalta. (Lehtelä 2013, 5.)

Oulun käräjäoikeuden tuomiopiiriin kuului vuonna 2013 13 kuntaa; Hailuoto, Ii, Kempele, Kuusamo, Liminka, Lumijoki, Muhos, Oulu, Pudasjärvi, Taivalkoski, Tyrnävä, Utajärvi ja Vaala. Tuomiopiirin kuntien väkimäärä oli 31.12.2013 yhteensä 283 239. Maaoikeusasioissa käräjäoikeuden tuomiopiiriin kuuluvat lisäksi seuraavat kunnat: Alavieska, Haapajärvi, Haapavesi, Kalajoki, Kärsämäki, Merijärvi, Nivala, Oulainen, Pyhäjoki, Pyhäjärvi, Pyhäntä, Raahen, Reisjärvi, Sievi, Siikajoki, Siikalatva ja Ylivieska. (Lehtelä 2013, 5.)

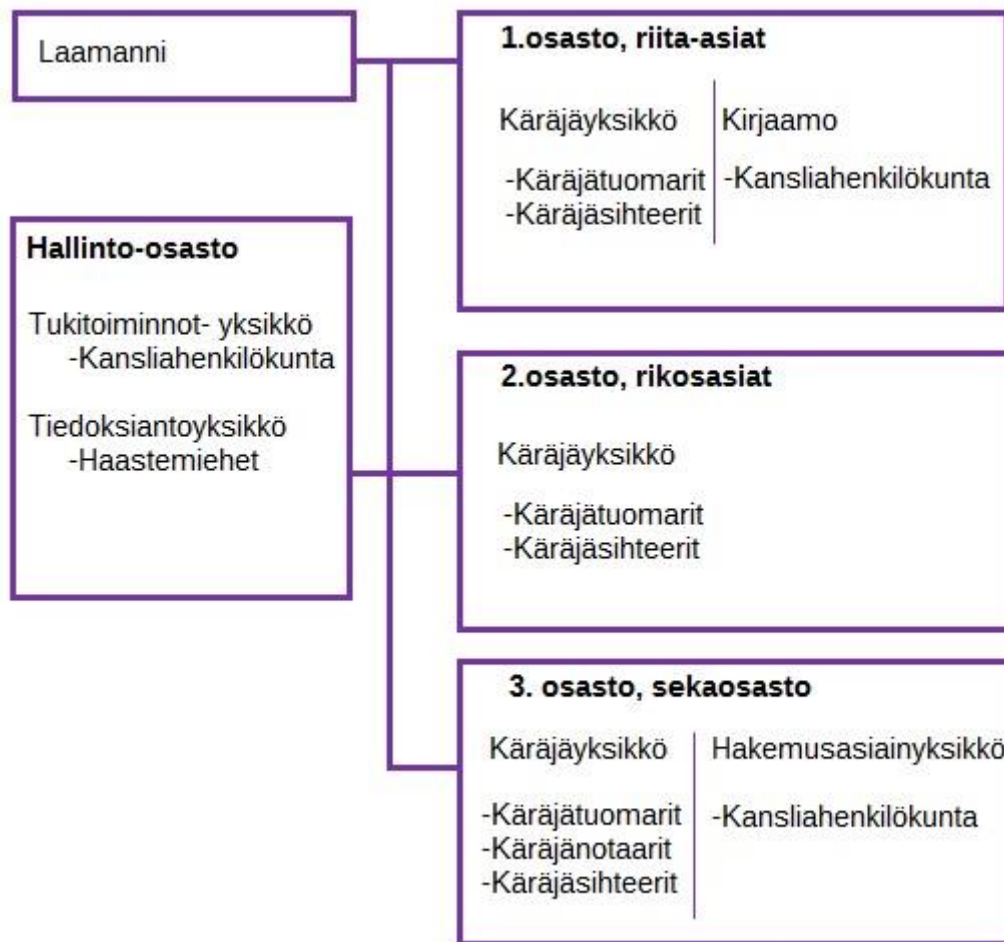
Kuusamon ja Oulun käräjäoikeudet yhdistyivät 1.1.2010 uudeksi Oulun käräjäoikeudeksi. Samalla Kuusamon käräjäoikeuden tuomiopiiristä Suomussalmen kunta siirtyi Kainuun käräjäoikeuden tuomiopiiriin ja Oulun käräjäoikeuden Siikalatvan kunta ja Pyhännän kunta Ylivieska-Raahen käräjäoikeuden tuomiopiiriin. Alla olevasta kuvasta käy ilmi Oulun käräjäoikeuden tuomiopiiri. (Lehtelä 2013, 5.)

KUVIO 1. Oulun käräjäoikeuden tuomiopiiri (Lehtelä 2013, 5.)

Käräjäoikeudella on asiakaspalvelukansliat sekä Kuusamossa että Oulussa. Oulun ja Kuusamon lisäksi istuntoja pidetään Pudasjärvellä. Maa-oikeus pitää istuntoja myös muilla tuomiopiirinsä paikkakunnilla. Oulun käräjäoikeus kuuluu Rovaniemen hovioikeuspiiriin, joten käräjäoikeuden ratkaisuihin haetaan muutosta pääsääntöisesti Rovaniemen hovioikeudelta. Maa-oikeusasioissa muutosta haetaan korkeimmalta oikeudelta. (Lehtelä 2013, 5.)

KUVIO 2. Käräjäoikeuden organisaatio (Ylisassi, 2015.)

Organisaation johtaja eli laamanni johtaa kaikkia osastoja ja niiden tuomareita. Käräjänotaareja johtaa vastuutuomari. Käräjäsihteereitä, kansliahenkilökuntaa ja hallinto-osaston yksiköitä johtavat heidän lähiesimiehet. Käräjäsihteerit vastaavat käräjätuomareiden ja notaareiden sihteeripalveluista osastoittain. Vuonna 2013 Oulun käräjäoikeuteen saapui yhteensä 29 164 haastetta. Näistä saapuneita riidattomia velkomisasioita oli yhteensä 22 156 kappaletta. (Lehtelä 2013, 14.) Luvuista voimme päätellä, että suurin osa vuosittain käsiteltävistä asioista on riidattomia velkomisasioita.

Hakemusasiainyksikkö ja kirjaamo toimivat osastojen yhteydessä organisaatiokaaviosta ilmenevällä tavalla. Hakemusasiainyksikössä oli ennen vuotta 2015 kaksi tiimiä, jotka toimivat kahdella paikkakunnalla, Oulussa ja Kuusamossa. Nykyisin kaikki hakemusasiainyksikön vapaaehtoiseen

kuluttajaperintään liittyvät käsittelyt on siirretty Kuusamon kansliaan. Oulussa käsitellään vain notaariasioita. Notaariasioita ovat muun muassa velkajärjestelyt, riitaiset ja epäselvät velkomisasiat.

Käräjäoikeudessa on lisäksi hallinto-osasto, jossa toimii tiedoksiantoyksikkö ja tukitoiminnot yksikkö. Tiedoksiantoyksikkö on läheisesti tekemisissä rikososaston kanssa. Tiedoksiantoyksikössä haastemiehet hoitavat muun muassa haasteiden toimittamisen asianomaisille rikosasioissa, mikäli asianomaisia ei tavoiteta kärjäsihteerien toimesta. Haastemiesten tiedoksiantoja vuonna 2013 oli peräti 22 569 kappaletta, niistä 13 637 kappaletta toteutettiin puhelintiedoksiantona. (Lehtelä 2013,17.)

2 SAATAVIEN PERINTÄ

Keskeisimpiä asioita saatavien perinnässä ovat omien saatavien kotiuttaminen, asiallinen ja määrätietoinen perintä, kaavamaisuuden sekä rutiininomaisen perinnän välttäminen ja perintään käytettyjen kustannusten suhteuttaminen perittävään euromäärään. Vapaaehtoisen perinnän pyrki- myksenä on toteuttaa perintä nopeasti, taloudellisesti ja samalla mahdollisimman vähän vahinkoa tuottaen kummallekin osapuolelle. Vapaaehtoinen perintä jää yleensä velkojan ja velallisen väliseksi asiaksi, rahat kotiutuvat ja velallinen välttyy maksuhäiriömerkinnältä. (Lindström 2014, 220.)

Perinnässä on vältettävä kaavamaisuutta. Kaavamaisuudessa, varsinkin velallisen siihen tottu- essa, kärsii vakuuttavuus ja tehokkuuden mielikuva. Velkojan on tärkeää viestiä olevansa tosissaan ja tarkoittavansa sitä, mitä sanoo tai kirjoittaa. Kaikkia velallisia ei siltikään ole syytä kohdella sa- malla tavalla. Lähes ammattimaisesti hitaat maksajat edellyttävät erilaisia perintäkeinoja kuin sa- tunnaisesti maksuvaikeuksiin ajautuneet. (Lindström 2014, 220- 221.)

Velallisen on korvattava perinnästä velkojalle aiheutuneet kohtuulliset kulut. Korvausvelvollisuus voi perustua sekä velkojan omista perintätoimista aiheutuviin kuluihin, joita velkojalle aiheutuu sen johdosta, että velkojan on suoritettava toimeksisaajalle korvausta perinnän suorituksesta. (Laki saatavien perinnästä 10 §) Perintään uhratun työpanoksen ja muiden kustannusten täytyy olla har- kitusti suhteutettu perittävän saatavan suuruuteen. Tärkeintä perinnässä on perittyjen varojen ja perinnästä aiheutuneiden kulujen suhde. (Lindström 2014, 221.)

Perinnän kulut koostuvat muun muassa perintähenkilöstölle maksettavista palkoista, toimitilakus- tannuksista, atk- ja puhelinkustannuksista, lomakekustannuksista sekä henkilöstön ammattitaidon ylläpitoon liittyvistä kustannuksista. Oikeudellisessa perinnässä viranomaiskustannukset ovat sa- mat kaikille. Itse toteutettuna perintä on yrityksille yleensä kiinteä kustannus, ulkopuolisena palve- luna se on muuttuva kustannus. (Lindström 2014, 282.)

2.1 Laki saatavien perinnästä

Laki saatavien perinnästä 22.4.1999/513 astui voimaan vuonna 1999 eikä sitä ennen vapaaehtoisista perintää säätelevää lakia ollut olemassa. Ennen lain säätämistä perintätoimeksiantojen hoitoon sovellettiin lähinnä kauppakamarin asiamiestä sekä oikeustoimilain valtuutusta koskevia säännöksiä. Vaikka perintätavoissa ei ollut havaittu suurempia rikkeitä, oli silti yleisten suuntaviivojen ja sääntöjen luominen välttämätöntä, varsinkin kun luottoala pystyi vielä vaikuttamaan lainsäätämiseen. (Suviala 2014, 334.)

Vuonna 1994 ministeriö asetti työryhmän valmistelemaan tulevaa hallituksen esitystä, josta tulisi saatavien perintää koskeva laki. Perimistoimistojen Liitolta oli myös oma edustajansa kyseisessä työryhmässä. Mietintö annettiin vasta vuonna 1995 ja hallitus antoi esityksen eduskunnalle lokakuussa 1996. Lain valmisteluun meni siis vuosia. Lakia saatavien perinnästä pystyttiin soveltamaan sekä velkojan itsensä suorittamaan perintään, että myös toimeksiantoon perustuvia perintätoimia. Perinnässä tulisi noudattaa hyvää perintätapaa, ja harhaanjohtavia taikka vääriä tietoja ei saisi antaa. Lisäksi tarpeettomia kuluja tulisi välttää ja velallisen yksityisyyttä ei saisi vaarantaa. Perintätoimistojen tulisi lähettää kuluttajasaatavasta velalliselle kirjallinen maksuvaatimus, jossa tulisi mainita saatavat ja vähimmäistiedot maksusta. Trattaa ei saisi enää käyttää. Kuluttaja-asiamiehen tehtävä olisi valvoa lain noudattamista kuluttajasaatavien perinnässä. Lain voimaantulo kesti, koska samalla säädettiin laki perintätoiminnan luvanvaraisuudesta, joka tämäkin tuli voimaan samana päivänä. (Suviala 2014, 335- 337.)

2.2 Perintälain 16.3.2013 uudistamiseen johtaneet syyt

Muutokset lakiin saatavien perinnästä perustuvat hallituksen esitykseen 57/2012. Sen tarkoituksena on panna täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston maksuviivästysdirektiivi. Maksuviivästysdirektiivi vaikutti perintälakiin siten, että muutoksen tulee parantaa hyvää perintätapaa entisestään, ja estää kohtuuttomia perintäkuluja. Lisäksi lain muutoksilla pyritään puuttumaan vilpilliseen ja harhaanjohtavaan mainontaan. (HE 57/2012 vp, 13.)

Direktiivi antaa monenlaisia ohjeita miten perintälakia voitaisiin muuttaa. Direktiivi sisältää muun muassa ohjeita maksuaikaan ja viivästyskoron määrään, mutta emme lähde yksityiskohtaisesti käsittelemään niitä, koska ne eivät ole tutkimuksemme kannalta merkityksellisiä. Perintälain 4 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan perinnässä ei saa antaa asianosaiselle harhaanjohtavia tietoja, vaarantaa yksityisyyden suojaa, taikka aiheuttaa velalliselle tarpeettomia kuluja. Direktiivi ehdottaa tähän lisättäväksi säädöstä, joka lisää vastuullisuutta maksujärjestelyihin, sekä hyvän perintätavan korostamista. (HE 57/2012 vp, 13- 14.)

Erityisesti esityksessä otetaan kantaa siihen, mitä asioita käsitetään harhaanjohtavina tietoina, ja mitkä menettelyt ovat hyvän perintätavan vastaisia. Joskus velkoja voi esimerkiksi käyttää aputoiminimeä, jolloin velallinen voi hämääntyä siitä, onko velka mennyt jo perintätoimiston perittäväksi. Tällainen menettely voidaan katsoa hyvän perintätavan vastaiseksi, ja siksi hallituksen esitys ehdottaa tällaisen toiminnan kieltämistä. Lisäksi on esiintynyt tilanteita, joissa vanhentunutta velkaa on peritty. Hyvän perintätavan mukaan vanhentunutta velkaa ei voida periä. Siitä huolimatta tällaisia tapauksia on esiintynyt ja velallinen on maksanut velat painostuksen alla. (HE 57/2012 vp, 15.)

Perintälaissa ei ole erikseen otettu kantaa riitautetun saatavan perintään, joten on ollut epäselvyyttä sen suhteen, milloin vapaaehtoisia perintätoimia ei tulisi jatkaa, vaan asia tulisi viedä tuomioistuimeen. Uudistuksen myötä vapaaehtoiset perintätoimet on lopetettava, jos velallinen kiistää maksuvelvollisuutensa. Perintää tosin saa jatkaa, mikäli velallinen vetoaa sellaiseen perusteeseen, mikä ei vaikuta velallisen maksuvelvollisuuteen. (HE 57/2012 vp, 15.)

Jotta hyvä perintätapa toteutuisi tehokkaasti, ehdotetaan esityksessä kuluttaja-asiamiehelle oikeutta puuttua helpommin tällaisiin epäkohtiin. Kuluttaja-asiamies voi siis puuttua sellaisen elinkeinonharjoittajan perintätoimiin, jotka ovat hyvän perintätavan vastaisia. Toinen tehostuskeino on lisätä velallisen oikeutta keskeyttää perintä, jotta perintäkulut eivät nouse liian suuriksi, jos perintä menee lopulta kuitenkin oikeudelliseen perintään. Tällöin on velallisen edun mukaista, että hänen kaikkia velkojaan voidaan periä keskitetysti ulosotossa. Muutoksen ansiosta velallinen voi siis esittää keskeytyspyynnön, jolloin velkojan on vietävä asia tuomioistuimeen tai suoraan ulosottokelpoisen saatava ulosottoon. (HE 57/2012 vp, 16.)

Perintäkuluja tulisi aika ajoin päivittää vastaamaan kustannuskehitystä, eli niissä tulisi ottaa huomioon inflaatio, hintakehitys, ja ansiotason kehitys luottotieto- ja perintäalalla. Vuoden 2005 jälkeen

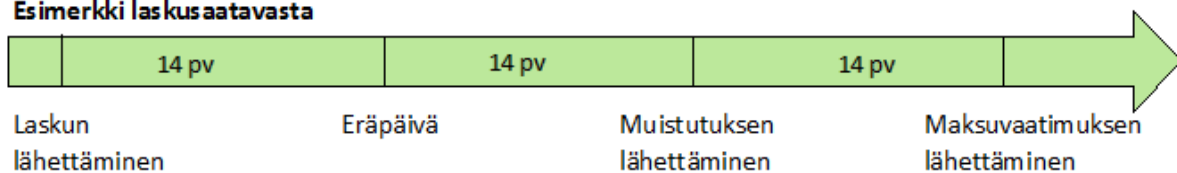
perintäkuluja ei ole vielä muutettu, vaikka perintäalalla perimistoimet ovat muuttuneet paljon kustannustehokkaammiksi. Lisäksi on kohtuullista, että perintäkulut olisivat sopivat suhteessa velan määrään, sillä monesti perintäkulut pahentavat alkuperäisen velan hoitamista, ja tuovat ylimääräistä taakkaa velalliselle. (HE 57/2012 vp, 17.)

Suurimmat muutokset koskevat perintäkulujen määriä. Ennen lakimuutosta enimmäismäärät riipuivat siitä, onko saatava enintään 250 euroa vai yli 250 euroa. Vuoden 2005 lakimuutoksen tarkoituksena ei ollut, että perimiskulujen enimmäismääriä käytettäisiin tavanomaisissa saatavien perinnässä. Lakimuutos ei toteutunut halitulla tavalla, vaan perimisessä käytettiin melkein aina enimmäiskuluja. Tämän takia päätettiin muuttaa perimiskuluasteikkoa siten, että se olisi kohtuullisempi varsinkin pieniin saataviin nähden. (HE 57/2012 vp, 17.)

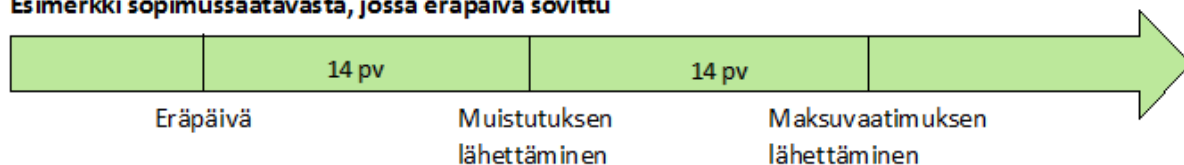
2.3 Vapaaehtoinen perintä ja maksuvaatimukset

Vapaaehtoiseen perintään kuuluu maksumuistutusten ja maksuvaatimusten lähettäminen velalliselle. Perintälaissa on säädetty maksumuistutusten, maksuajan pidennysten ja maksuvaatimusten esittämisen aikarajoista, joiden noudattaminen on edellytyksenä sille, että velallista voidaan vaatia suorittamaan perintäkuluja. Aikarajoja koskevia säännöksiä sovelletaan sekä velkojen itse suorittamaan perintään että asiamiesten suorittamaan perintään. (Lindström 2014, 256.)

Esimerkki laskusaatavasta

Esimerkki sopimussaatavasta, jossa eräpäivä sovittu

KUVIO 3. Maksumuistutuksen ja maksuvaatimuksen lähettäminen (Lindström 2014, 256.)

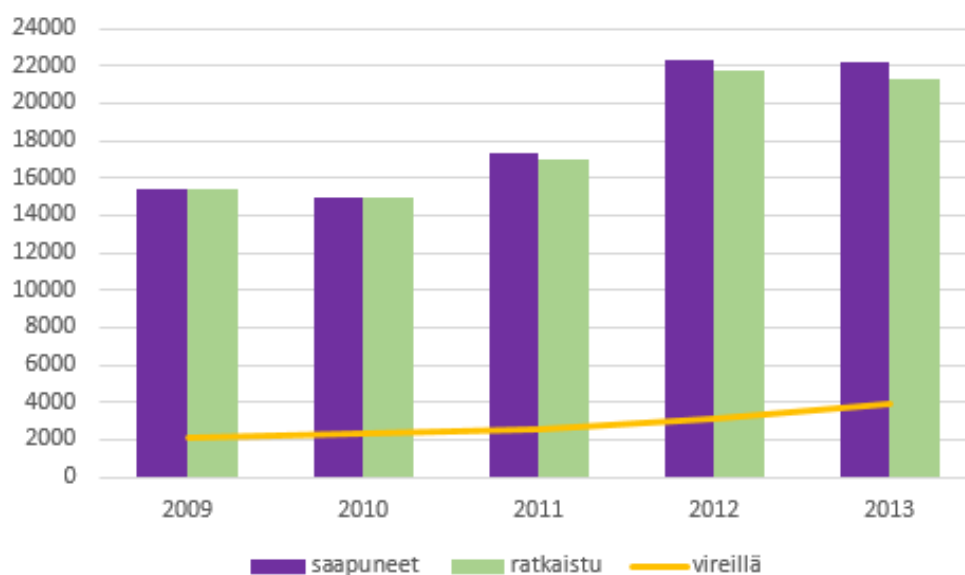
Perintätoimintaa ammattimaisesti harjoittavan on periessään kuluttajasaatavaa toisen lukuun tai sille yksinomaan perintätarkoituksessa siirrettyä kuluttajasaatavaa annettava tai lähetettävä velalliselle maksuvaatimus. Maksuvaatimuksen on oltava kirjallinen. Sen saa kuitenkin toimittaa velalliselle myös muulla pysyvällä tavalla, jos velallinen on saatavan erääntymisen jälkeen nimenomaisesti hyväksynyt saatavaa koskevien tiedonantojen toimittamisen tällä tavalla. Maksuvaatimusta ei saa antaa tai lähettää ennen kuin velallista on saatavan erääntymisen jälkeen muistutettu saatavasta ja maksumuistutuksen esittämisestä tai lähettämisestä on kulunut vähintään 14 päivää. (PerintäL 5 §)

Samasta kuluttajasaatavasta saa vaatia perintäkuluja enintään kahdesta maksuvaatimuksesta ja yhdestä maksusuunnitelmasta. Kahdesta maksusuunnitelmasta on mahdollista vaatia perintäkuluja, jos saatava ei ole suoraan ulosottokelpoinen ja jos sen pääoma on yli 100 euroa. Perintäkuluja saa kuitenkin periä useammastakin maksuvaatimuksesta tai maksusuunnitelmasta jos useampiin perintätoimiin on ollut aihetta eivätkä perintäkulut ole suhteettomat pääomaan verrattuna. Velalliselle on kuitenkin eriteltävä perintätoimet sekä syyt miksi näihin on ollut aihetta. (Oulun käräjäoikeuden summaaristen ohje 2014, 37.)

3 SUMMAARINEN MENETTELY OULUN KÄRÄJÄOIKEUDESSA

Velkomisasioita hoidetaan summaarisella menettelyllä käräjäoikeuksissa. Saatavien perinnät ovat lukumääräisesti vuosittain kasvaneet, eivätkä perintätoimet Oulun käräjäoikeuden 2013 vuoden taulukon mukaisesti ole lähivuosina laskemassa. Jo pelkästään Oulun käräjäoikeudessa vuonna 2013 saapuneita riidattomia velkomisasioita oli 22 156 kappaletta, joista vuoden loppuun mennessä ratkaistiin 21 350 kappaletta. (Lehtelä 2013, 16.)

	Saapuneet	Ratkaistu	Vireillä
2009	15.399	15.419	2.150
2010	14.997	14.981	2.279
2011	17.290	17.015	2.558
2012	22.274	21.718	3.117
2013	22.156	21.350	3.924

KUVIO 4. Oulun käräjäoikeuden riidattomat velkomisasiat 2009- 2013 (Lehtelä 2013, 16.)

Riidattomat velkomisasiat käsittävät siis ison osan hakemusasiainyksikön haasteista. Sihteereiltä vaaditaan erityistä huolellisuutta, kun he käsittelevät käräjäoikeudelle toimitettuja haastehakemuksia. Tämä koskee erityisesti perintäkuluja.

3.1 Summaarinen menettely

Oulun käräjäoikeudella on oma summaaristen ohjeensa, joka pyritään päivittämään aina muutosten myötä. Se sisältää ne menettelytapaohteet, joita Oulun käräjäoikeus noudattaa. Summaaristen ohjeen avulla henkilökunnan on helpompi suoriutua käytännön työstään, sillä summaaristen ohjeessa on yksinkertaistettu oikeudenkäyntiprosessi. Ohjeet helpottavat erityisesti uusia työntekijöitä, ja kirja onkin tärkeä osa työhön perehdyttämisestä. Summaaristen ohjeessa tuodaan hyvin jäsenneilysti esille miten sihteerien tulisi menetellä missäkin ongelmatilanteessa. Varsinkin velkomisasioiden oikeudenkäyntiprosessi on selkeästi ohjeistettu eri vaiheineen.

Ennen kuin velkoja voi nostaa kanteen käräjäoikeuteen, on sen tehtävä vapaaehtoisen perinnän toimet. Summaarisella menettelyllä tarkoitetaan menettelyä, joka on riidaton. Velallisen ja velkojan välillä ei tällöin ole erimielisyyksiä, ja maksun laiminlyönti johtuu lähinnä maksuhaluttomuudesta tai rahattomuudesta. (Bräysy 2013, 27- 28.)

Summaarinen menettely alkaa kaikissa käräjäoikeuksissa saman kaavan mukaan. Prosessi käynnistyy haastehakemuksen toimittamisesta käräjäoikeuden kansliaan, jossa se pannaan vireille. Haastehakemuksen käräjäoikeuteen voi toimittaa kirjallisesti, konekielisesti taikka elektronisesti. Haastehakemuksen saapumistavasta riippuen käytetään koodeja, S joka tarkoittaa kirjallisesti saapunutta haastetta, W tarkoittaa konekielistä ja E elektronista. Konekieliset haasteet toimitetaan Santra- yhteyden kautta, jota käyttävät erityisesti suuria asiamääriä lähettävät perintätoimistot ja yritykset. Santra- järjestelmä lähettää konekieliset hakemukset käräjäoikeuden asiankäsittelyjärjestelmään. Velkojan on itse tehtävä ohjelma, joka muodostaa vahvistetun tiedostomallin mukaisia hakemustietueita. Elektronisella taas tarkoitetaan sellaista sähköistä haastehakemusta joka lähetetään käräjäoikeuteen internetin välityksellä oikeushallinnon sähköisessä asiointipalvelussa. Sähköistä asiointipalvelua käyttävät erityisesti yksityishenkilöt ja pienemmät perintätoimistot. (Oikeus 2015, viitattu 13.5.2015.)

Haastehakemuksessa on ilmoitettava kantajan vaatimukset ja mahdolliset oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevat vaatimukset. Mikäli asia riitautuu, tulee käräjäoikeuteen toimittaa vaatimusten todisteet, muutoin pelkkä perustelu vaatimuksille riittää. Haastehakemuksessa on myös tultava ilmi tuomioistuimen nimi, asianosaisten nimet ja kotipaikat, postiosoitteet ja mahdollisten edustajien taikka asiamiesten yhteystiedot. Jos haastehakemus on puutteellinen, on kantajan viipymättä korjattava puutteelliset tiedot. (Oikeudenkäymiskaari 1- 5 §)

Haastehakemuksen tultua vireille käräjäoikeuteen on haaste annettava tiedoksi vastaajalle. Oulun käräjäoikeudessa käytetään mahdollisuuksien mukaan muita tiedoksiantotapoja kuin haastemies-tiedoksiantoa, joka on viimesijainen tiedoksiantotapa. Ensisijaisesti sihteeri lähettää haasteen vastaajalle vastaanottotodistuksella, jonka vastaajan tulee palauttaa määräaikaan mennessä. Mikäli vastaaja ei palauta tiedoksiantotodistusta määräajassa taikka voidaan olettaa, ettei vastaaja sitä palauta esimerkiksi aiempien tiedoksiantojen perusteella, voidaan käyttää puhelintiedoksiantoa. Mikäli vastaajan olinpaikasta ei ole tietoa, taikka tiedoksianto ei onnistu haastemiestiedoksiannollakaan, voidaan tiedoksianto hoitaa kuuluttamalla virallisessa lehdessä. (Oulun käräjäoikeuden summaaristen ohje 2014, 20- 23.)

Velallisella eli vastaajalla on 14 päivää aikaa vastata haasteeseen. Mikäli vastaaja ei vastaa tai hän vetoaa sellaiseen seikkaan mikä ei vaikuta asian ratkaisuun, käräjäoikeus antaa yksipuolisen tuomion. Yksipuoliseen tuomioon ei voi hakea muutosta, mutta takaisinsaantia voi kuitenkin hakea 30 päivän kuluessa siitä, kun velallinen on saanut tiedon tuomiosta. Tällöin asia palautuu täysmittaiseen käsittelyyn käräjäoikeudessa. Takaisinsaantiin edellytetään hyvät perustelut, eikä esimerkiksi maksuvaikeudet ole riittävä peruste ottaa asiaa uudelleen käsittelyyn. Yksipuolinen tuomio on siitä yksinkertainen, että tuomio on heti täytäntöön pantavissa. Kantaja voi siis heti yksipuolisen tuomion saatuaan viedä asian ulosottoon. (Bräysy 2013, 28- 29.)

Sihteeri voi ratkaista riidattomat velkomisasiat yksipuolisella tuomiolla. Riitaiset tapaukset siirretään notaarin käsiteltäväksi. Sihteerit voivat siirtää notaarien käsiteltäväksi myös epäselviä ja tulkinnanvaraisia tapauksia, joissa esimerkiksi vaaditaan kohtuuttomia perintäkuluja perusteluihin nähden. Sihteerit voivat käyttää omaa harkintaansa sen suhteen, mitkä tapaukset vaativat erityistä lainopillista osaamista. Notaarit voivat ottaa käsittelyynsä myös tapaukset, jotka muutoin ovat hyvän perintätavan vastaisia. Vastaaja voi myös vedota tehokkaasti esimerkiksi sosiaaliseen suoritusesteeseen, jolloin tapaus menee notaarille. Notaarille asian voi myös siirtää, jos vastaaja on vastannut myöhässä ja vastauksella olisi merkitystä asian ratkaisun kannalta. (Oulun käräjäoikeuden summaaristen ohje 2014, 29.)

3.2 Perintäkulujen enimmäismäärät

Oulun käräjäoikeuden summaaristen ohjeeseen on hyvin selkeästi koottu uudistuneen lain muutokset. Sihteereiden on summaaristen ohjeen avulla helppo nähdä kuinka paljon perintäkulut voivat näin enimmillään olla. Seuraavasta taulukosta käy ilmi miten perintäkulut määräytyivät vanhan lain mukaan.

TAULUKKO 1. Perintäkulujen määrä ennen 16.3.2013 perittyihin velkoihin (Oulun käräjäoikeuden summaaristen ohje 2014, 36.)

	Pääoma 250 euroa tai vähemmän	Pääoma yli 250 euroa
Kirjallinen maksumuistutus ennen 16.3.2013	5 euroa	5 euroa
Kirjallinen maksuvaatimus ennen 16.3.2013	21 euroa	45 euroa
Kirjallinen maksusuunnitelma ennen 16.3.2013	30 euroa	30 euroa
Kokonaiskulut enintään ennen 16.3.2013 aloitetussa perinnässä	190 euroa	220 euroa

Vanhan lain mukaan perintäkuluja sai siis periä enintään 190 euroa jos velka oli 250 tai vähemmän, ja enintään 220 euroa jos velka on yli 250 euroa. Perintäkulut olivat siis hyvin suuret, melkein kaksinkertaiset verrattuna pääomaan. Perintälain mukaan vanhaa säädöstä sovelletaan niihin velkoihin, joita on alettu periä ennen 16.3.2013. (HE 57/2012 vp, 53.)

Kuluttajasaatavan perintäkulujen enimmäismääristä uudistuneen lain voimaan tulon jälkeen säädetään perintälain 10 a §:n ja 10 d §:n mukaisesti. 10 a §:ssä säädetään muun muassa maksumuistutusten määristä, ja 10 d §:ssä säädetään perintäkulujen enimmäismääristä. Seuraavasta taulukosta käy ilmi kokonaiskulujen sekä maksumuistutusten ja maksuvaatimusten määrät.

TAULUKKO 2. Perintäkulujen määrät uudistuneen perintälain 16.3.2013 mukaan (Oulun käräjäoikeuden summaaristen ohje 2014, 36.)

	Pääoma enintään 100 euroa	Pääoma yli 100 euroa mutta enintään 1000 euroa	Pääoma yli 1000 euroa
Kirjallinen maksu-muistutus	5 euroa	5 euroa	5 euroa
Kirjallinen maksuvaa-timus	14 euroa	24 euroa	50 euroa
Samaa saatavaa kos-keva uusi maksuvaa-timus	7 euroa	12 euroa	25 euroa
Kirjallinen maksu-suunnitelma	20 euroa (aina jos enintään 4 mak-suerää)	30 euroa (vain jos yli 4 maksuerää)	50 euroa (vain jos yli 4 maksuerää)
Maksuajan pidennys velallisen pyynnöstä	5 euroa	5 euroa	5 euroa
Kokonaiskulut enin-tään	60 euroa	120 euroa	210 euroa

Kuten taulukosta voi päätellä, ovat perintäkulut muuttuneet kohtuullisemmiksi varsinkin pienien velkojen osalta. Alle sadan euron veloista voi periä enimmillään 60 euroa, mikä on kohtuullisempi verrattuna aikaan ennen lakimuutosta, jolloin perintäkuluja pystyi perimään enintään 190 euroa.

Haastehakemuksiin tulee merkitä milloin perintätoimet on aloitettu. Mikäli haastehakemuksesta ei käy ilmi perintätoimien aloittamisajankohta, tulee kantajalta se pääsääntöisesti tiedustella, jotta tiedetään kumman lain mukaan perintäkulut määräytyvät. Jos kantaja ei vastaa selvityspyyntöön taikka ei perustele perintäkulukaton osalta ylittäviä perintäkuluja, tekee notaari päätöksen perintäkulujen hylkäämisestä siltä osin kuin ne ylittyvät uuden lain mukaan. (Oulun käräjäoikeuden summaaristen ohje 2014, 37.)

3.3 Perintäkulujen enimmäismäärien poikkeukset

Perintäkulujen enimmäismääristä voidaan poiketa, mikäli perintään on käytetty suurempaa työ-määrää kuin normaalisti, taikka jos perintää on ollut muuten vaikea toteuttaa. Mikäli suurempia kuin enimmäismäärisiä perintäkuluja vaaditaan, on velalliselle ilmoitettava perintäkulujen ylittävät enimmäismäärät sekä erittely perintäkuluista. (Oulun kärjäoikeuden summaaristen ohje 2014, 38.)

Vaikka velallisen tulee korvata velkojalle todelliset perintäkulut, on niiden määrässä kuitenkin huo-mioitava kohtuullisuus. Velallinen ei ole velvollinen korvaamaan perintäkuluja, mikäli velkoja on menetellyt hyvän perintätavan vastaisesti, taikka jos ammattimaista perintää harjoittava yritys ei ole lähettänyt tarvittavia maksuvaatimuksia velalliselle. Sihteerien ei kuitenkaan tarvitse erikseen tutkia, onko ammattimaisesti perintää harjoittava yritys lähettänyt näitä maksuvaatimuksia, vaan tarkastellaan perintäkulujen kokonaiskuluja. (Oulun kärjäoikeuden summaaristen ohje 2014, 38-39.)

Kantajan eli velkojan on haastehakemuksessaan ilmoitettava erittely perintäkuluista, mikäli ne ylit-tävät taulukon enimmäismäärät. Mikäli näin ei ole, on kantajaa pyydettyä täydentämään haaste-hakemustaan niiltä osin kuin on tarve. Mikäli vastaaja ei vastaa haastehakemukseen, voi sihtööri ratkaista asian yksipuolisella tuomiolla. Tapauksissa missä kulut eivät ylity, taikka perintäkulut on eritelty, voidaan haastehakemus lähettää sellaisenaan. Tällöin asia voidaan myös ratkaista yksi-puolisella tuomiolla. (Oikeudenkäymiskaari 5:5-13 §)

3.4 Summaaristen asioiden käsittely tulevaisuudessa

Summaaristen riita-asioiden määrä kärjäoikeuksissa Suomessa on kasvanut merkittävästi, ja se on luonut paineen tehostaa summaarista menettelyä ja näin säästää julkisen sektorin menoissa. Esimerkiksi vuonna 2013 summaarisia asioita tuli vireille 429 419, kun vuonna 2006 määrä oli vain noin 150 000. Kasvu johtui erityisesti pikavippien lisääntymisestä vuodesta 2005 lähtien sekä mak-samattomista laskuista. Koska velkomisasiat käsittävät suurimman osan summaarisista riita-asi-oista, kuluu niiden käsittelyyn eniten työtunteja. Kokonaiskustannukset summaaristen asioiden kä-sittelyssä vuonna 2013 olivat oikeusministeriön mukaan 28 miljoonaa euroa. (Savela, Heikkinen & Teivaanmäki 2014, 14- 15.)

Summaaristen riita-asioiden kehittämisideoihin sisältyy ehdotus niiden siirtämisestä ulosottoviranomaisten käsiteltäviksi, taikka riita-asioiden keskittämistä muutamaa käräjäoikeuteen ja siellä toiminnan tehostamista. Sähköistä asiointia tulisi lisätä ja menettelyä automatisoida, jotta käsittelyajat lyhenisivät. Mikäli asiat siirrettäisiin kokonaan ulosottoviranomaisille, yksinkertaistaisi se oikeudellista perintää ja poistaisi päällekkäisiä työvaiheita, sekä vähentäisi asioiden siirtämistä viranomaisten välillä. (Savela, Heikkinen & Teivaanmäki 2014, 17- 18.)

Summaaristen riita-asioiden siirtyminen ulosottoon merkitsisi sitä, että erityisesti riidattomien velkomisasioiden menettelyä automatisoitaisiin, ja siitä tehtäisiin entistäkin kaavamaisempaa. Ulosoton käsittelymaksut olisivat alhaisemmat kuin käräjäoikeuden ja tiedoksiantovastuu olisi tällöin myös ulosotolla. Ulosottoviranomaisen vahvistusmenettelyllä asioiden käsittely siis nopeutuisi ja olisi edullisempi. Ulosotossa tapahtuvat rakenteelliset uudistukset vaikuttavat siihen, olisiko käräjäoikeuksilla tarvetta siirtää kansliahenkilökuntaa ulosottoviranomaisille mahdollisen summaaristen asioiden siirron yhteydessä. (Savela, Heikkinen & Teivaanmäki 2014, 19- 20.)

Oulun käräjäoikeudessa on käsitelty summaarisia velkomusasioita sekä Oulussa että Kuusamon yksikössä. Suurin osa asioista on käsitelty Oulussa, ja vain osa on siirretty Kuusamoon. Summaaristen asioiden käsittely siirtyi kuitenkin kokonaan Kuusamoon 1.9.2014. Ainoastaan notaarin käsittelyä vaativat tapaukset tulevat Ouluun. (Ylisassi, K. 2015, keskustelu 9.3.2015)

4 PERINTÄALA SUOMESSA

Perintätoimistojen syntyyn vaikutti tuomioistuinten tapa vahvistaa suuremmat perintäkulut, mikäli perijä oli ammattimainen perintätoimisto kuin että velkoja hoiti itse perinnän. (Suviala 2014, 241.) Oli siis kannattavampaa, että yritykset ulkoistivat perinnän. Kuitenkin vuonna 1988 tehdyn tutkimuksen mukaan vain 8 prosenttia yrityksistä käytti pelkästään perintätoimistoja perinnässään, ja jopa 77 prosenttia käytti omaa perintää perintätoimistojen lisäksi. Perintätoimistojen käyttöön vaikutti niiden tehokkuus, nopeus ja raportointi, sekä niiden edullisuus verrattuna omatoimiseen perintään. Jotkut yritykset taas perustivat tytäryhtiön hoitamaan yrityksen perintää, jotta voivat keskittyä ydinliiketoiminnan harjoittamiseen tehokkaammin. Tällaisella menettelyllä velalliselta voitiin veloittaa suuremmat perintäkulut tuomioistuimen vahvistaessa suuremmat oikeudellisen perinnän kulut velallisen maksettavaksi. Muita etuja olivat mahdollisten reklamaatioiden nopeampi ja helpompi selvittäminen sekä se, että kulut ja palkkiot jäivät samalle konsernille, eikä erilliselle perintätoimistolle. (Suviala 2014, 251- 252.)

Vesa Mutttilainen väitteli vuonna 2002 Tampereen yliopistossa yhteiskuntatieteiden tohtoriksi aiheesta ”Luottoyhteiskunta. Kotitalouksien velkaongelmat ja niiden hallinnan muodonmuutos luottojen säännöstelystä velkojen järjestelyyn 1980- ja 1990-luvun Suomessa.” Mutttilaisen mukaan perintäalan kasvun syynä oli yritysten oman perinnän ruuhkautuminen. Ruuhkautuminen taas johtui lisääntyneistä maksuvaikeuksista, sillä ihmiset ottivat yhä enemmän velkaa. Perintäpalveluiden tarjonta oli lisääntynyt huomattavasti 1980-1990-lukujen vaiheessa. Suomessa toimi tuolloin jo sata perintätoimistoa. Vaikka perintäala kasvoi nopeasti, oli 75 prosenttia perintämarkkinoista kuitenkin vain neljän suuren perintätoimiston hallussa. (Suviala 2014, 253.)

1970-luvulla ei ollut vielä olemassa suoranaista perintälainsäädäntöä. Perintätoimistoja syntyi paljon, ja suuret ja pitkään toimineet perintätoimistot kokivat, että alalle oli tullut myös ammattitaidottomia toimistoja. Perintäala tarvitsi maineensa puhdistamisen ja yhdistyksen, joka olisi alku yhteisten suuntaviivojen luomiseen. Syntyi Suomen Perintätoimistojen Liitto r.y. vuonna 1981. Yhdistys koettiin tarpeelliseksi sillä se paransi perintätoimistojen mainetta, kun luotiin yhteiset pelisäännöt yritystoimintaan. (Suviala 2014, 325- 327.) Suomen suurimmat toimivat perintätoimistot Intrum Justitia Oy, Lindorff Oy ja OK Perintä Oy, olivat perustamassa Suomen Perintätoimistojen Liitto r.y:tä. Yhdistyksen tarkoituksena on alan edunvalvonta sekä lainsäädäntökehityksen seuranta ja kannanotto lainsäädäntöhankkeisiin. Jäsenyyskriteereinään liitto pitää sitoutumista hyvän perintätavan

noudattamiseen sekä jäsenyrityksen vakaata taloudellista tilaa ja asiakasvarojen turvattua asemaa. (Lindström 2011, 257.)

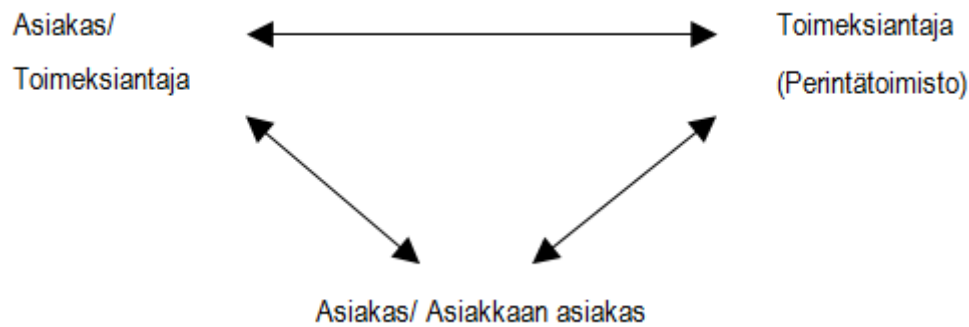
Perintätoimintaan tarvitaan lupa, joka oli syyskuussa 2014 myönnetty 133 yritykselle. Etelä- Suomen aluehallintovirasto myöntää luvat perintätoimiin valtakunnallisesti. Toimilupa voidaan myöntää viideksi vuodeksi, minkä jälkeen sitä on haettava uudelleen. Aluehallintovirasto valvoo, että perintää harjoittavat yritykset noudattavat hyvää perintätapaa sekä noudattavat lakia. Elinkeinonharjoittaja tai kuluttaja voi tehdä valituksen aluehallintovirastolle, jos perinnässä ei noudateta lakia tai hyvää perintätapaa. Aluehallintovirastolla ei kuitenkaan ole oikeutta muuttaa tai alentaa perintäku-luja. (Aluehallintovirasto 2013, viitattu 30.9.2014)

Suomen Perimistöimistojen Liittoon kuului vuonna 2014 vain yhdeksän perintätoimistoa, eli todella pieni osa kaikista Suomen perintätoimistoista. Pientä jäsenmäärää voidaan selittää jäsenmaksuilla, mitkä voivat tuntua liian suurilta, tai järjestön toimintatavat koetaan liian ankariksi. Liittoon kuuluvat toimistot omistavat noin 90 prosenttia perintäalan markkinoista, joten liitto katsookin, että heillä on tarpeeksi jäseniä vaikuttamaan perintälainsäädännön valmisteluun. Tällä hetkellä Suomen Peri-mistöimistojen Liittoon kuuluvat Cash- In Consulting Oy, Gothia Oy, Intrum Justitia Oy, KTC Finland Oy, Lindorff Oy, Luottorekisteri Oy, OK Perintä Oy, Svea Perintä Oy ja Trust Kapital Group Oy. (Suviala 2014, 330- 331.)

Suomessa perintätoiminnan luvanvaraisuudesta on säädetty laki 22.4.1999/517. Laissa määritel-lään tarkasti kuka voi harjoittaa perintätoimintaa, perintätoiminnan toimiluvan edellytyksiä, sekä mi-ten perintätoimintaa harjoittavia yrityksiä valvotaan. Toimiluvan edellytyksenä on, että yrityksellä on oikeus harjoittaa elinkeinoa Suomessa, sekä hakijan on oltava luotettava ja vakavarainen. Li-säksi hakijan tulee huolehtia toimeksiantajan lukuun perittävistä varoista ja suojella velallisen ja toimeksiantajan tietoja asianmukaisesti. (Aluehallintovirasto 2013, viitattu 30.9.2014)

4.1 Perintätoimistojen perintätavat

Perintätoimistot ovat velkojen perinnässä välikätenä toimeksiantajan eli perintätoimiston asiakkaan ja toimeksiantajan asiakkaan eli velallisen välillä. Perintätoimisto ja toimeksiantaja tekevät yhteis-työtä, jossa pyritään kotiuttamaan saatava toimeksiantajalle.

KUVIO 5. Asiakkaan, toimeksiantajan ja perintätoimiston suhde

Perintätoimeksiannon saajalla on samanlainen oikeus periä kulujaan velalliselta kuin velkojallakin. Perintätoimistot tavoittelevat liiketoiminnassaan voittoa, joten niiden suorittaman perinnän aiheuttamiin kustannuksiin sisältyy myös kateodotuksia. Menettely on hyväksyttyä markkinataloudelle rakentuvassa yhteiskunnassa, mutta toisaalta on katsottu, että kulujen kohtuullisuuteen tulee kiinnittää huomiota. (Pönkä ym. 2004, 115.)

Vapaaehtoiseen perintään siirrytään yleensä yhden huomautuskirjeen jälkeen. Saatavien kotiuttamisen näkökulmasta ero huomautuskirjeiden ja vapaaehtoisen perinnän välillä on viestin sävyssä sekä prosessin toteuttamistavoissa. Perintälakia sovelletaan kuitenkin sekä huomautusvaiheessa että varsinaisessa vapaaehtoisessa perinnässä. Velkojan on syytä ryhtyä perimään saataviaan kulluttajilta viimeistään 30 päivän kuluttua saatavan erääntymisestä. Perinnän käynnistäjä on tyypillisesti perintäkirje. Kirjeessä on selostus velkojan seuraavista toimenpiteistä, mikäli saatavaa ei perintäkirjeestä huolimatta makseta. Toimenpiteiden selostaminen on perintää tehostava uhka. Viesti voi sisältää kehotuksen saatavien maksuun, tavoitteena välttää muut seuraamukset. Perintäkirjeessä käytettävien tehosteiden ja uhkien on oltava todellisia ja lainsäädäntöön perustuvia. (Lindström 2014, 271- 272.)

Oikeudellisiin toimenpiteisiin ryhtyminen, siitä aiheutuvat kustannukset ja epäedullinen maksuhäiriömerkintä ovat uhkia, joita velallisen tulisi pyrkiä välttämään. Esitetyt lakiin ja hyviin tapoihin perustuvat uhat ja seuraamukset täytyy suorituksen puuttuessa toteuttaa. Toteuttamatta jätetyt seuraamukset voivat heikentää olennaisesti velkojan uskottavuutta. (Lindström 2014, 271 – 272.) Mikäli velallinen välttelee velkojen maksua, on oikeuden päätöksen hakeminen ainoa keino jatkaa perintää. Oikeiden päätöksen hakeminen on siis välttämätöntä, ja se pannaan täytäntöön ulosotossa. (Suviala 2014, 254.)

4.2 Hyvä perintätapa

Perimistöimistojen Liitto määritteli ensimmäisen kerran vuonna 1982 mitä hyvällä perintätavalla tarkoitetaan. Toisin kuin vuoden 1999 voimaantullut perintälaki, koski hyvä perintätapa sekä kuluttaja- että yrityssaatavien perintää. Vuoden 1982 hyvän perintätavan periaatteita oli muun muassa asiallisuus, tahdikkaus ja velallisen yksityisyyden huomioon ottaminen. Perinnässä tuli välttää sopimatonta ja kohtuutonta uhkailua, sekä antaa velalliselle kohtuullinen huomautus- ja maksuaika. Hyvän perintätavan mukaiset toimet ovat siis melko samanlaisia nykyisen lain mukaan. (Suviala 2014, 328- 329.)

Perintälain 4 §:ssä on hyvää perintätapaa koskeva yleissäännös, jonka mukaan perinnässä ei saa käyttää hyvän perintätavan vastaista tai muutoin velallisen kannalta sopimatonta menettelyä. Säännös on tarkoitettu kattamaan kaikki sopimattoman painostuksen muodot ja epäasianmukaiset menettelytavat. Perinnän on oltava asiallista, tahdikasta ja velallisen yksityisyyttä kunnioittavaa. (Pönkä 2013, 42.) Hyvään perintätapaan kuuluu, ettei velalliselle saa aiheuttaa haittaa ja kustannuksia lähettämällä hänelle toistuvasti useita perintäkirjeitä lyhyin väliajoin (Lindström 2014, 257).

Velallisella on oikeus saada ajantasaista tietoa velan määrästä, korosta ja muista kuluista. Tietojen antamista ei tule viivyttää kohtuuttomasti, vaan tiedot tulisi antaa kahden kuukauden sisällä pyynnön esittämisestä. Perintää ei myöskään saa pitkittää tarpeettomasti. (Suviala 2014, 391- 392.) Perinnässä ei saa antaa totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja maksun laiminlyönnin seuraamuksista tai muista velallisen kannalta merkityksellisistä seikoista, aiheuttaa velalliselle kohtuutomia tai tarpeettomia kuluja taikka tarpeetonta haittaa. Vanhentunutta tai muusta syystä lakannutta saatavaa ei saa periä. (PerintäL 4 §)

Velallisen yksityisyyttä tulee aina kunnioittaa. Perintätapa voi olla yksityisyyttä loukkaava esimerkiksi silloin, kun perintä tulee muiden kuin asianosaisten tietoon, taikka jos perintäkirjeen ulkoasusta saa kuvan, että kyseessä on maksumuistutus. Velallista ei myöskään saa uhkailla siten, että perintä saatettaisiin omaisten tai työnantajan tietoon. Muussa kuin kirjallisessa perinnässä tulee erityisesti ottaa velallisen yksityisyys huomioon. Esimerkiksi puhelinperinnässä taikka kotikäynnillä edustajan tulee käyttäytyä asiallisesti sekä ottaa huomioon säännökset kotirauhan rikkomisesta. (Suviala 2014, 393- 394.)

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Aloitimme tilastollisen tutkimuksen tekemisen valitsemalla otannan ajankohdan 16.3.2013 uudistuneen lain voimaantulon jälkeen saapuneista haastehakemuksista siten, että velkaa oli alettu periä lain voimaantulon jälkeen. Rajasimme tutkimuksen näihin hakemuksiin, koska uudistunutta lakia sovelletaan niihin haastehakemuksiin, joissa perintä on aloitettu 16.3.2013 jälkeen. Otannaksi päätimme ottaa aikavälin vuoden 2013 lokakuusta joulukuun loppuun. Koska aineisto oli laaja, päätimme toteuttaa otannan systemaattisella otannalla eli poimimme perusjoukosta joka 15. haastehakemuksen mukaan tutkimukseen. Keskimäärin aineiston määrä tulisi olemaan noin 355 haastehakemusta summaaristen asioiden kokonaismäärästä. Otanta olisi tällöin noin 6 prosenttia vuonna 2013 saapuneista haastehakemuksista. Otanta perustui siihen, ettei tutkimuksen rakenne ole monimutkainen, eikä muuttujia ole paljon. Otannan yleistettävyyks olisi siis hyvä. Otannan määrällä ei ole sinänsä suurta merkitystä, sillä tutkimukseen mukaan otettavilla hakemuksilla ei ole alaluokkia ja ne ovat lähes samankaltaisia keskenään. Tarkoituksena oli tehdä Excel- taulukko, ja siirtää se tämän jälkeen SPSS- ohjelmaan.

Tutkimuksen tekoa aloitellessamme, eteemme tuli ongelmia tutkimuksen otannan toteuttamisessa. Summaaristen haastehakemuksien joukossa oli tutkimukseemme kuulumattomia hakemuksia. Kaikkiaan haastehakemuksia oli saapunut loka- joulukuun 2013 välillä 5582 kappaletta. Näistä suuri osa oli huoneenvuokra-asioihin liittyviä tai yrityksiin kohdistuvia velkomusasioita. Huoneenvuokra-asiat jätimme pois, koska suurimmassa osassa ei ollut vaadittu perintäkuluja lainkaan, joten koimme, että niiden tutkiminen ei ole työmme kannalta oleellista. Ongelmia tuotti myös se, että kaikki valitsemaltamme aikaväliä olevat haastehakemukset eivät olleet arkistoissa, joten systemaattinen numerojärjestyksessä poimiminen ei olisi onnistunut. Jouduimme myös hylkäämään osan hakemuksista, koska niissä toteutettiin vanhan lain mukaista perintää, eli velkaa oli alettu periä ennen 16.3.2013. Systemaattisen tutkimuksen laatiminen ei tällöin onnistunut. Päätimme poimia tutkimukseen mukaan kaikki yllä olevien kriteerien mukaisesti kuuluvat haastehakemukset aikaväliä loka- joulukuu 2013, jolloin hakemuksia kertyi yhteensä 1255 kappaletta.

Aineistoa kerättyämme huomasimme yhdessä toimeksiantajamme kanssa, että vuoden 2013 lopulla haastehakemuksia perintäkulujen osalta ei mennyt notaarin käsiteltäväksi niin suurta määrää kuin ajattelimme tutkimuksen alussa. Myös perintäkulujen osalta virheitä ei löytynyt kuitenkaan niin

paljon kuin aluksi oletimme. Tämän vuoksi toimeksiantajamme ohjeisti ottamaan mukaan myös vuonna 2014 ratkaistuja riitautettuja suppealla haastehakemuksella vireille tulleita asioita.

Riitautettuja suppealla haastehakemuksella vireille tulleita ratkaisuja vuonna 2014 oli kaikkiaan 128 kappaletta. Näistä ratkaisuista toimeksiantajan ohjeiden mukaisesti valikoitiin ratkaisuja koodilla 03 mikä tarkoittaa sitä, että asia on hyväksytty osittain taikka kokonaan. Tuomion saaneita asioita oli näistä 128 kappaleesta 58 kappaletta. Kuten vuoden 2013 haastehakemuksia tutkiessamme, jätimme näistä ratkaisuista huoneenvuokra-asiat pois ja otimme mukaan vain kuluttajaperintää koskevat hakemukset. Tällöin ratkaisuja oli jäljellä 30 kappaletta. Näistä 30 arkistoiduista ratkaisusta puuttui kuitenkin 4 kappaletta, joten kaikkiaan tutkittavaksi jäi 26 kappaletta. Nämä neljä puuttuvaa kappaletta oli joko arkistoitu väärin, tai sitten ne olivat jääneet kärjäsihteerin omaan arkistoon. Näistä riitautuneista asioista 11 kappaletta oli riitautettu perintäkulujen takia. Riitautettuja tapauksia käsittelemme tarkemmin alaluvussa 6.2.

Aineistomme jakautui lopulta siis kahdeksi eri tutkimukseksi, eli vuoden 2013 lokakuu- joulukuun aikaväliltä poimitut haastehakemukset ja vuoden 2014 riitautetut suppealla haastehakemuksella vireille tulleet haastehakemukset. Tutkimuskysymykset olivat kuitenkin samat kummassakin tutkimuksessa. Tutkimme molempia aineistoja erillisinä ja tutkimustuloksista muodostimme erilliset taulukoinnit.

Tiedonkeruulomakkeessa liitteessä 1 on yhteensä 12 kohtaa. Tiedonkeruulomaketta ehdimme muokata useasti ennen tutkimuksen aloittamista. Lomaketta täytyi muuttaa myös tutkimuksen aikana. Huomasimme, että osa kysymyksistä oli tarpeettomia. Kysymyskohta, ”Onko sihteerin joutunut korjaamaan perintäkuluja/tarkistamaan perintäkulumääriä?” ja ”Jos eritelty, millä perusteella?” esimerkiksi osoittautuivat hyödyttömiksi, sillä ne eivät tuoneet lisäarvoa tuloksiimme. Tutkimuksemme kannalta oli kuitenkin hyvä, että kysymyksiä oli liikaa kuin liian vähän. Toimeksiantajamme totesi myös tiedonkeruulomakkeemme olevan toimiva.

Keräsimme aineiston ensin Excel- taulukkoon, minkä jälkeen siirsimme sen SPSS- ohjelmaan. SPSS- ohjelman avulla teimme pylväs- ja frekvenssitaulukot aineistosta. Aluksi teimme frekvenssitaulukot jokaiseen kysymykseen erikseen, mutta koska aineisto oli lopulta niin pieni, ei taulukoiden raportointi sellaisenaan ollut järkevää. Siksi selitimme jokaisen tutkimuskysymyksen tulokset auki kohdittain.

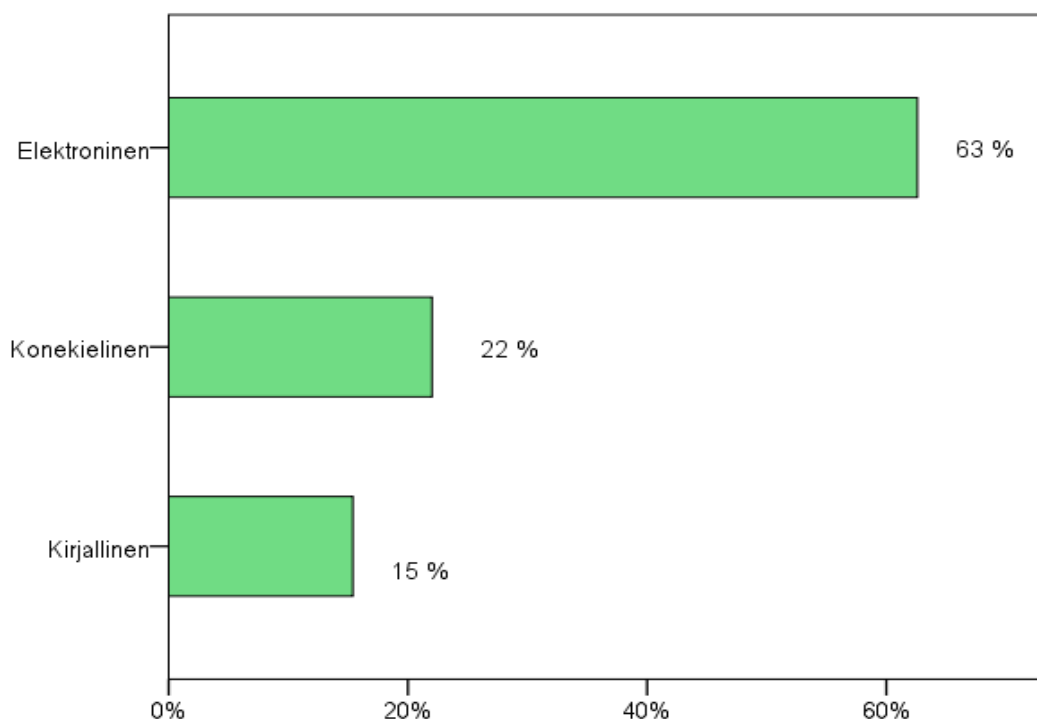
Tutkimustuloksien lisäksi halusimme ottaa mukaan toimeksiantajan kommentit koskien tutkimustuloksia. Toimeksiantajan kautta oli tarkoitus tuoda ilmi erityisesti kansliahenkilökunnan käsitys nykytilanteesta näitä haastehakemuksia käsiteltäessä. Lisäksi halusimme selvittää, missä vaiheessa mahdollisiin virheisiin puututaan, ja mitä niille tehdään. Tämä haastattelu on raportoitu tarkemmin alaluvussa 6.1.3

6 TUTKIMUSTULOSTEN RAPORTOINTI

Tähän päälukuun olemme raportoineet erikseen kummankin aineiston tutkimustulokset kaavio- ja tekstimuodossa. Tulokset on esitetty joko pylvästaulukkona tai ne on raportoitu kirjallisesti. Ensimmäisessä alaluvussa käymme läpi vuoden 2013 aineiston ja toisessa vuoden 2014 ratkaisujen aineiston.

6.1 Tutkimus vuonna 2013 saapuneista summaarisista haastehakemuksista

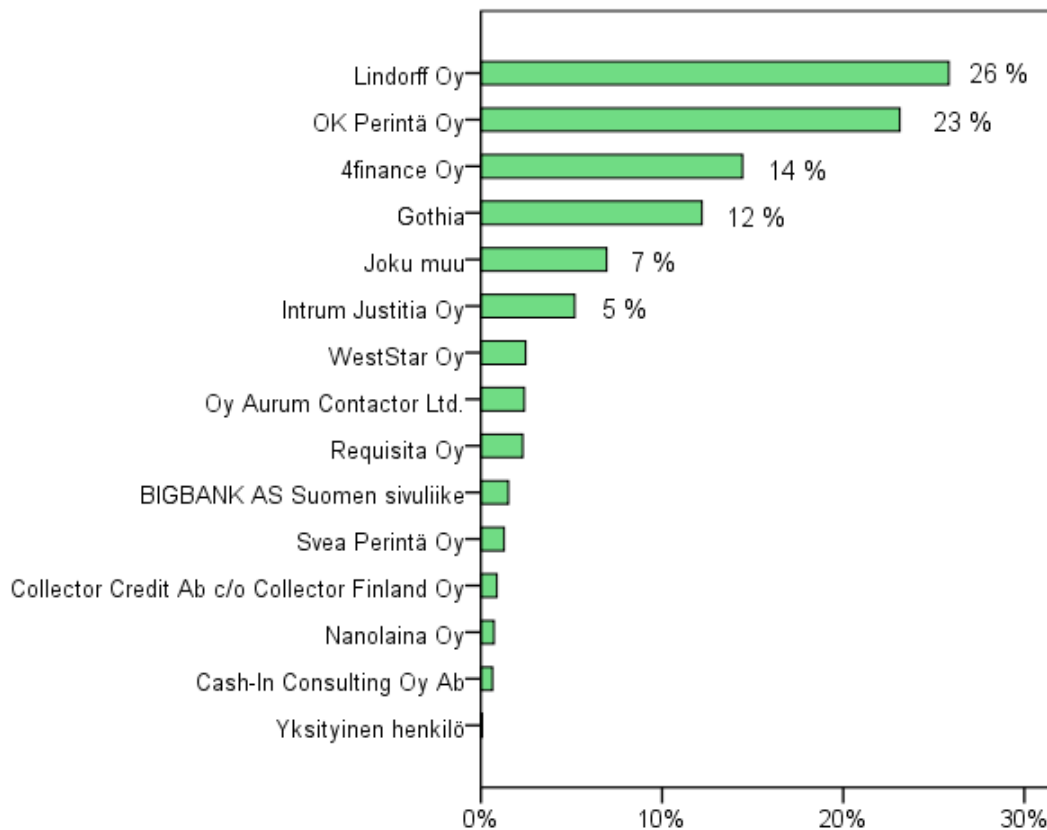
Aineistomme on kerätty aikavälillä lokakuu-joulukuu 2013 niistä haastehakemuksista, joissa perintätoimet on aloitettu 16.3.2013 uudistuneen perintälain jälkeen. Aikavälin valitsimme sen vuoksi, että uutta perintälakia noudatetaan niissä haastehakemuksissa joiden perintä on aloitettu 16.3.2013 jälkeen. Aineistoon emme ottaneet huoneenvuokra-asioita, yrityssaatavia emmekä haastehakemuksia, joihin sovelletaan vanhaa perintälakia. Jätimme nämä kyseiset haasteet pois, koska tutkimme vain kuluttajasaatavia joissa oli vaadittu perintäkuluja.

KUVIO 5. Haastehakemuksen vireilletulotapa (n=1254)

Yleisin haastehakemuksien vireilletulotapa oli elektroninen, joita oli kaiken kaikkiaan 785 kappaletta koko aineistomäärästä. Toiseksi yleisin vireilletulotapa oli konekielinen, joita oli 276 kappaletta ja kolmanneksi yleisin tapa oli kirjallinen vireilletulotapa, joita oli 193 kappaletta koko aineiston määrästä. Vireilletulotavoista kerrotaan tarkemmin alaluvussa 3.1.

Tutkimuksemme mukaan eniten haastehakemuksia aikavälillä lokakuu-joulukuu 2013 Oulun käräjäoikeuteen toimittivat Lindorff Oy, OK Perintä Oy, 4finance Oy ja Gothia Oy. Useimmiten kantajana haastehakemuksissa toimi Lindorff Oy, joka oli kantajana noin 26 prosentissa koko aineistosta. Toiseksi eniten haastehakemuksissa toimi kantajana OK Perintä Oy. Kolmanneksi eniten haastehakemuksia oli toimittanut 4finance Oy ja Gothia Oy.

KUVIO 6. Haastehakemuksen kantaja (n=1254)

Pienemmät perintätoimistot ja yritykset, jotka olivat toimittaneet vähäisen määrän haastehakemuksia, päätimme liittää "Joku muu"- muuttujan alle. "Joku muu"- muuttujaan kuuluivat muun muassa Danske Bank Oyj, Suomen perintätoimisto Oy, FC Perintä Oy, BIGBANK as Suomen sivuliike, iKassa Finland Oy, Apollo Capital S.L., Laihia Laki Oy, Aasa Oy, Handelsbanken Rahoitus Oyj,

CreditIn Europe Oy, AS LHV Pank, Oy Woikoski Ab, Tehoperintä Oy, AA- Yleislaina Oü, Duetto Group Oy, ECU Ky Perintätoimisto, BoldMan Consulting, Trust Kapital Group Oy, Perintätalo B.plan Oy, Luottotieto Suomi Oy, Pohjola Pankki Oyj, Perintätoimisto Perintäritari Ky, Visma Duetto Oy, Alektum Perintä Oy ja Sergel Oy.

6.1.1 Perintäkulujen lainmukaisuus

Tutkimuksessamme käytimme tiedonkeruulomaketta, joka on raportin liitteenä 1. Tiedonkeruulomakkeessamme on 12 kohtaa, jotka käsittelevät perintäkulujen lainmukaisuutta, paljonko perintäkulut ovat mahdollisesti ylittyneet, onko perintäkuluja eritelty ja millä perustein, onko hyvää perintätapaa noudatettu, sekä onko haastehakemus siirretty perintäkulujen virheellisyyden tai epäselvyyden vuoksi notaarille.

Tutkimuksessa kävi ilmi, että lähes kaikki eli 99 prosenttia haastehakemuksien perintäkuluista olivat lainmukaisia. Jotta perintäkulut ovat lainmukaiset, ei kokonaiskulumäärä saa ylittyä ilman lain määrittelemiä poikkeuksia. Kuten luvussa viisi totesimme, ei aineistossa ollut kuin 8 haastehakemusta, joiden perintäkulut eivät olleet kokonaismäärältään lainmukaisia. Aineistosta siis vain 0,6 prosenttiin haastehakemuksista oli merkitty perintäkulut epäselvästi taikka lainvastaisesti. Yhdessä haastehakemuksessa perinnän aloittamisajankohtaa ei ollut merkitty, jolloin ainakin uuden lain mukaan perintäkulut näyttivät ylittyvän. Epäselväksi kuitenkin jäi, oliko perintä aloitettu ennen lakimuutosta, jolloin perintäkulut olisivat menneet vanhan lain mukaisesti, ja perintäkulut olisivat tällöin merkitty oikein. Kahteen haastehakemukseen oli merkitty epäselviä kuluja, joille ei ollut perusteita. Siksi oletimme näiden olevan perintään liittyviä kuluja, jolloin kulut ylittivät lain sallimat määrät. Lopuissa tapauksista perintäkulut ylittyivät muutamilla euroilla ilman perusteita. Luottotieto Suomi Oy:llä oli kolme hakemusta, joissa oli virheellisesti merkittyjä perintäkuluja. Luottotieto Suomi Oy:llä oli viisi haastetta koko aineistosta ja kaksi muuta haastetta, joissa perintäkulut eivät ylittyneet, mutta perintäkulut olivat kuitenkin jääneet erittelemättä ja merkitty epäselvästi. Loput viisi virhettä kuuluvat OK Perintä Oy:n haasteeseen, kahteen Gothia Oy:n haasteeseen, WestStar Oy:n haasteeseen ja Lindorff Oy:n haasteeseen. Näissä haastehakemuksissa virheet olivat kuitenkin pieniä, euromäärinä minimissään 0,80 euroa ja maksimissaan 22 euroa.

Yksi tutkimuskohteemme oli myös perintäkulujen erittely. Tutkimuksemme mukaan 52 haastehakemuksessa ei ollut eritelty perintäkuluja millään tavoin. Suurimmassa osassa, noin 96 prosentissa

kantaja oli kuitenkin eritellyt perintäkulut haastehakemuksiin tarkasti euromäärineen. Vaikka kaiken kaikkiaan 96 prosenttia kantajista oli eritellyt perintäkulunsa, oli erittelyssä jonkin verran kantaja-kohtaisia eroja. Vähiten haastehakemuksia lähettäneiden ”Joku muu”- muuttujan alle kerättyjen kantajien haasteista kävi ilmi, että niiden hakemusten perintäkuluja oli jäänyt erittelemättä eniten, eli 20 kappaletta. Loput jakautuivat kohtuullisen tasaisesti suurten kantajien kesken, poikkeuksena Gothia Oy, jolla oli 10 hakemusta, joista erittely puuttui.

Lähes kaikissa, eli 99 prosentissa tutkimuksemme haastehakemuksissa ei ollut erikseen perusteluja perintäkulujen erittelylle. 38 kappaleessa hakemuksista perintäkuluja ei ollut eritelty, eikä niistä löytynyt siten perusteita erittelyille. Neljässä kappaleessa hakemuksista oli useampaan perintätömiin ollut aihetta. Ainoastaan yhdessä hakemuksessa perinnän suorittaminen oli ollut poikkeuksellisen vaikeaa.

Hyvä perintätapa on määritelty perintälain 4§:ssä. Hyvän perintätavan vastaista on esimerkiksi aiheuttaa tarpeettomia kuluja velalliselle tai periä vanhentunutta velkaa. Vain kolmessa haastehakemuksessa oli menetelty hyvän perintätavan vastaisesti siten, että kahdessa tapauksessa huomasimme olevan niin sanotusti merkitsemättömiä kuluja, eli kuluja, jotka oli merkitty vain kuluiksi ilman enempää selitystä. Yhdessä haastehakemuksessa maksuvaatimus oli ollut enemmän kuin lain salilima määrä, mutta koska kokonaiskulut eivät ylittyneet, emme merkinneet sitä virheelliseksi perintäkulujen osalta.

Aineistosta kaiken kaikkiaan neljä haastehakemusta oli siirretty notaarin käsiteltäväksi perintäkulujen epäselvyyden vuoksi. Yhdestä haastehakemuksesta puuttui perintäkulujen erittely. Erittely ei ole pakollinen kuin niissä tilanteissa, joissa perintäkulut ylittyvät. Tällöin käräjäoikeuteen tulisi toimittaa eritellyt maksumuistutuksista ja vaatimuksista. Kahdessa haastehakemuksessa oli vaadittu pelkkiä perintäkuluja ja alkuperäistä pääomaa ei ollut merkitty. Tällöin asia siirtyi notaarille, jotta alkuperäinen pääoma selvitetäisiin. Neljännessä haastehakemuksessa vastaaja on vastauksellaan kiistänyt kulut, joten haaste siirtyi tällöin suoraan notaarin käsiteltäväksi. Notari on todennut perintäkulut kaikissa tapauksissa lainmukaisiksi, lukuun ottamatta haastetta, johon pyydettiin eritellä muistutuskulujen osalta.

6.1.2 Perintätoimistojen vaatimukset

Tutkimuksestamme kävi ilmi, että 16.3.2013 uudistuneen lain jälkeen virheellisesti tehtyä perintää ei ole tapahtunut muutamaa virhettä lukuun ottamatta lokakuu-joulukuu 2013 välillä. Huomasimme kuitenkin tutkimuksen aikana, että on erilaisia tapoja periä velkaa ja ne voivat joissain määrin antaa vaikutelman lainvastaisesta perinnästä. Esimerkiksi joihinkin haastehakemuksiin oli merkitty usean saatavan perintäkulut yhteensä, jolloin virheellisesti voi luulla että perintäkulut ylittyvät. Erittelystä kuitenkin laskemalla huomaa, että kyseessä on useampi saatava ja näille kaikille on tehty erikseen perintätoimet. Jos osaa saatavista on alettu periä ennen lakia, on lisäksi tarkasteltava saatavia erikseen vanhan lain mukaan.

Osa perintätoimistoista, esimerkiksi OK Perintä Oy, peri kolmesta eri pääomasta kolme maksuhuomautusta ja yhden maksuvaatimuksen 24 euroa, eli yhteensä velalliselle tuli perintäkuluja 39 euroa. Perintätapa erosi siis esimerkiksi Gothia Oy:stä, joka useimmiten peri kaikista yhden haastehakemuksen useista saatavista erikseen huomautuskulut sekä maksuvaatimukset, jolloin perintäkulut nousivat suuriksi. Gothia Oy:n haastehakemuksista selvisi siis, että pienistäkin veloista perintäkulut kasvoivat suuriksi, kun jokaisesta on lähetetty erikseen maksuhuomautukset ja maksuvaatimukset.

Huomasimme, että joillakin perintätoimistoilla oli tapana periä useita, esimerkiksi viiden euron maksuistutuksia. Tämä ei kuitenkaan ole lainvastaista, kunhan kokonaiskulut eivät ylitä. Sen sijaan maksuvaatimusten ja maksusuunnitelmien määriin on rajansa. Uuden lain mukaan maksuvaatimuksia saa periä kaksi ja maksusuunnitelmia saman verran. (PerintäL 10 c §)

Osa toimistoista, esimerkiksi Oy Aurum Contractor Ltd, käytti vain yksinkertaista selitystä perintäkulujen kohdalla. Haasteessa oli esimerkiksi fraasi ”perintäkulu 54,46 e”, eikä kulua ollut sen tarkemmin eritelty. Myös Collection Art Finland käytti osassa haasteissaan fraasia ”huomautus- ja perintätoimista huolimatta velka on edelleen maksamatta, perintäkulut 46 e”. Tarkempi erittely puuttui, mikä ei sinänsä ole lainvastaista, jos kokonaiskulut eivät ylitä. Muita mainittavia perintäkulujen erittelyiksi laitettuja selitteitä oli tilinhoitomaksujen lisäksi muun muassa sovitut kulut, muut kulut, lainanhoitokulut ja toimituskulut. Monissa haasteissa perintäkulujen alle oli saatettu laittaa näitä ”toimituskuluja” ja ”käsittelykuluja”, jotka eivät sinänsä ole perintäkuluja. Näitä oli ainakin OK Pe-

rintä Oy:n haastehakemuksissa, ja useimmiten nämä velat koskivat pikalainoja. Pikalainat eli pikavipit ovat pieniä lainoja, joita voi hakea helposti esimerkiksi tekstiviestillä. Pikalainoissa on kuitenkin monesti suuret korot lainaan nähden.

Maksumuistutusten ja vaatimusten määrissä oli myös virheitä. Oli tapauksia, joissa perintäkulumäärissä ei ollut rikottu lain sallimaa lopullista perintäkulujen kokonaismäärää, mutta maksuvaatimuksen euromäärä oli liian suuri pääomaan nähden. Esimerkiksi Gothia Oy:n haastehakemuksessa alle 100 euron pääomasta oli peritty 24 euron maksuvaatimus, vaikka perintälain mukainen maksuvaatimus saa olla 14 euroa ensimmäisestä ja 7 euroa toisesta maksuvaatimuksesta.

6.1.3 Toimeksiantajan kommentit ja haastattelu

Pyysimme toimeksiantajaltamme, eli Oulun käräjäoikeuden hakemusasiainyksikön esimieheltä kommentteja liittyen tutkimustuloksiimme. Kristina Ylisassin huolena oli, miten 2013 tullut lakimuutos vaikutti haastehakemuksiin ja miten resurssit riittävät tutkimaan jokaisen haasteen perintäkulujen lainmukaisuuden. Yhdessä haasteessa voi olla useita kymmeniä saatavia, ja niihin kohdistuvat perintäkulut eriteltynä. Ylisassin mukaan tutkimustulokset ovat merkki siitä, että riidattomassa asiassa sujuvan ja tehokkaan toiminnan mukaista on kiinnittää huomiota perintäkulujen kokonaiskuluihin. Mikäli haastehakemuksissa huomataan virheellistä menettelyä, pyydetään tällöin kantajaa täydentämään tai korjaamaan haastehakemustaan. Haastehakemuksissa on myös kuluvaatimuksia, jotka perustuvat itse päävaatimusta koskevaan sopimukseen. Nämä kulut eivät siis ole perintäkuluja. Voi kuitenkin olla tilanteita, joissa haastehakemuksessa vaadittu kulu on sovittu sopimuksessa, mutta on kuitenkin perintätilanteeseen liittyvä. Näitä tilanteita ei kuitenkaan tullut tutkimuksessa esille. (Ylisassi 9.5.2015, sähköpostiviesti.)

Kristina Ylisassi näkee että opinnäytetyöllä on merkitystä siihen, miten he jatkossa kehittävät Oulun käräjäoikeuden toimintatapoja summaariseen prosessiin liittyen. Kun summaarisia asioita käsiteltiin vielä Oulussa, oli sihteerinä ensimmäinen henkilö joka tarkasti perintäkulujen oikeellisuuden. Mikäli perintäkuluissa ilmeni selvästi virhe, riitti useimmiten soitto kantajalle jolloin sihteerinä korjasi vaatimuksen suoraan haastehakemukseen. Mikäli kantajan mielestä kyseessä oli todelliset kustannukset eikä virhe, tuli kantajan toimittaa käräjäoikeuteen perustelut, jonka jälkeen asia siirrettiin notaarille. Notaari tarkasti tällöin ovatko perustelut lain mukaiset. Joissain tapauksissa sihteerinä siirsi asian

suoraan notaarille, mutta koska summaaristen asioiden käsittely on siirtynyt kokonaan Kuusamoon, annetaan haastehakemus nykyisin tiedoksi ennen kuin se siirretään notaarille. Tällöin saadaan myös selville, mikäli vastaajalla on asiaan huomautettavaa tai mikäli vastaaja kiistää vaatimuksia. Tällaisella menettelyllä on pyritty lyhentämään käsittelyaikaa ja turhaa postitusta. (Ylisassi 20.5.2015, puhelinhaastattelu.)

6.2 Tutkimus vuoden 2014 riitautetuista suppealla haastehakemuksella vireille tulleista asioista

Tutkittuamme nämä 26 ratkaisua kävi ilmi, että 11 kappaletta näistä oli riitautettu perintäkulujen osalta joko kokonaan tai osittain. Neljä haastehakemusta puuttui jostain syystä arkistosta, joten niitä ei ollut mahdollista ottaa mukaan tutkimukseen. Koska aineisto jäi tässä tutkimuksen osassa pieneksi, ei taulukointia ollut järkevä käyttää raportoinnissa.

Ensimmäinen kohta koski vireilletulotapaa. Perintäkulujen takia riitautetuista haastehakemuksista 9 kappaletta oli saapunut elektronisesti ja kaksi oli saapunut konekielisesti. Aineistossa ei ollut yhtään kirjallista haastetta. Eniten perintäkulujen takia riitaisiksi meni haastehakemuksia, joissa kantajana toimi Lindorff Oy tai OK Perintä Oy. Lindorff Oy:llä oli 4 kappaletta ja OK Perinnällä 3 kappaletta, loput 4 olivat Cash-In Consulting Oy Ab, Arctic Freetime Service Oy, Onecapital Oy ja AA-Yleislaina Oy.

Tiedonkeruulomakkeen tärkein kohta koski perintäkulujen lainmukaisuutta. Vaikka kaikki 11 asiaa oli riitautettu perintäkulujen osalta, ylittivät perintäkulut lainmukaiset kokonaiskulut vain neljässä haastehakemuksessa. Yhteen haastehakemukseen oli merkitty maksusuunnitelma virheellisesti kaksi kertaa, eli kaksi 55 euron maksusuunnitelmaa. Kahdessa asiassa oli vaadittu kuluja 20 euron maksusuunnitelmasta, jonka tekemisestä ei kuitenkaan ollut antaa näyttöä. Maksusuunnitelmien sopiminen tulisi tehdä lähtökohtaisesti kirjallisesti. Näissä tapauksissa maksusuunnitelma oli sovittu vain puhelimitse, ja ilmeisesti ei ole ollut tarkempaa näyttöä maksusuunnitelman sopimisesta. Näissä kolmessa haastehakemuksessa oli kantajana OK Perintä Oy, ja haasteissa oli kyse pikalainoista. Neljännessä asiassa kantajana toimi Cash-In Consulting Oy, jonka haastehakemuksen perintäkulut ylittyivät 29 euron osalta. Lopuissa haasteissa perintäkulut oli kiistetty kokonaan tai osittain, vaikka kokonaismäärät olivatkin lainmukaisia.

Tiedonkeruulomakkeen kohdassa 8 kysytään onko menetelty perintälain 4 §:n vastaisesti. Pykälässä 4 on määritelty mitä hyvällä perintätavalla tarkoitetaan. Haasteissa ei muutoin ilmennyt hyvän perintätavan vastaista menettelyä paitsi yhdessä asiassa, jossa vanhentunutta velkaa oli yritetty periä. Kyseisessä asiassa vastaajan vastauksesta käy ilmi, että velka oli vanhentunut. Vastauksen johdosta kantaja on peruuttanut vaatimuksensa niiltä osin kuin velat tai kulut olivat vanhentuneet. Perintäkulut oli eritelty asianmukaisesti kaikissa 11 haastehakemuksissa.

Tiedonkeruulomakkeen kohdilla 10 ja 11 oli tarkoitus selvittää oliko kärjäsihteeri korjannut perintäkuluja ja oliko haaste siirretty notaarille perintäkulujen epäselvyyden vuoksi. Yhden haastehakemuksen vaatimukseen oli virheellisesti merkitty maksusuunnitelma kahteen kertaan. Sihteeri oli korjannut haasteeseen ensin yhden maksusuunnitelman, jonka jälkeen notaari oli hylännyt vielä kulut toisen maksusuunnitelman osalta. Kaiken kaikkiaan perintäkuluja vähennettiin 55 euroa. Kahdessa asiassa oli vaadittu perintäkuluja kahdesta maksusuunnitelmasta, vaikka näyttöä oli vain yhden maksusuunnitelman tekemisestä. Sen takia notaari hylkäsi perintäkulut kummankin haastehakemuksen toisesta maksusuunnitelmasta, mutta hyväksyi kuitenkin 5 euron maksuajan pidennyksen kumpaankin haasteeseen. Näin ollen perintäkuluja hylättiin 15 euroa kummastakin haasteesta. Yhdessä asiassa perintäkulut ylittyivät 29 eurolla kokonaiskulujen enimmäismäärästä, joten notaari hylkäsi perintäkulut siltä osin. Niissä haasteissa, missä perintäkuluja oli kiistetty, ei notaari ollut hylännyt perintäkuluja, koska ne eivät ylittäneet lain sallimia kokonaiskuluja. Esimerkiksi yhdessä asiassa oli kiistetty maksumuistutusten määrä, mutta koska kokonaiskulumäärä ei ylittynyt, ei notaari hylännyt perintäkuluja.

Lopuissa haasteissa, jotka olivat siis loppujen lopuksi lainmukaisia, oli kyse lähinnä vastaajan omasta vastustuksesta perintäkulujen määrän suhteen. Muun muassa maksumuistutusten määrästä oli epäselvyyttä, sillä yksi vastaajista oli vedonnut maksumuistutusten liialliseen määrään. Kuten aiemmassa kappaleessa kävi ilmi, ei maksumuistutusten määrälle ole asetettu rajaa, kunhan ne eivät ylitä kokonaiskulumäärää. Myös huonoon perintätapaan oli vedottu, vaikka perusteluja ei sen enempää ollut annettu. Lisäksi vastaaja oli eräässä haasteessa vedonnut siihen, että vain ammattimaisesti perintää harjoittava yritys saisi vaatia maksuvaatimuksia, vaikka lain mukaan tällaista poikkeusta ei ole olemassa. Vedottiin myös siihen, että kokonaiskulujen enimmäismäärää ei saisi periä, vaikka perinnässä ei ole tehty mitään turhia perintätoimia. Yhdessä haasteessa oli myös jäänyt epäselväksi alkuperäinen pääoma, eli vaadittiin pelkkiä perintäkuluja, jotka oli sittemmin riitautettu. Kiinnitimme huomiota myös siihen, että virheitä oli sattunut juuri pikalainojen kohdalla, joissa kantajana oli toiminut OK Perintä Oy. Perintäkulujen lisäksi oli notaari saattanut hylätä myös korkokuluja näistä haasteista, vaikka tutkimuksemme ei korkokuluihin liittynytkään.

Toimeksiantajamme Kristina Ylisassin mielestä oli mielenkiintoista huomata, että perintäkuluja oli kuitenkin riitautettu jonkin verran ja muutamassa johtaneet perintäkulujen hylkäämiseen. Kristina Ylisassin käsityksen mukaan suurimmassa osassa virheellisiä perintäkuluvaatimuksia hylätään virran puolesta, taikka pyydetään perustelujen täydennystä. Hänen mukaansa on hienoa huomata, että valveutuneita velallisia on kuitenkin olemassa. (Ylisassi 9.5.2015, sähköpostiviesti.)

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää noudatetaanko 16.3.213 uudistunutta perintälakia haastehakemuksissa. Tutkimustuloksena voidaan yleisesti todeta, että Oulun kärjäoikeuteen toimitetuissa haastehakemuksissa virheitä oli vähän, jos juuri ollenkaan aineiston kokoon nähden. Tutkimuksen kannalta voidaan todeta että uudistunutta perintälakia noudatetaan Oulun kärjäoikeuteen saapuneissa haastehakemuksissa. Riitautuneista ratkaisuista vuodelta 2014 vain 11 kappaletta riitautui perintäkulujen vuoksi joko osittain tai kokonaan, ja näistä suurin osa koski pikalainoja. Voidaan siis todeta, että vuoden 2014 riitautetuista ratkaisuista vain pieni osa on riitautettu perintäkulujen vuoksi.

Vuoden 2013 haasteita tutkittuamme totesimme, että osa perintätoimistoista peri kohtuullisempia perintäkuluja kuin toiset perintätoimistot. Joihinkin haastehakemuksiin oli kirjattu useita saatavia, jolloin yhdessä haastehakemuksessa oli peritty kerralla kaikista eri veloista perintäkulut kokonaisuudessaan. Haastehakemuksista kävi ilmi, että osa perintätoimistoista peri useasta eri saatavasta vain muutaman maksumuistutuksen. Tästä esimerkkinä viiden eri saatavan perintämaksuina oli veloitettu vain viisi maksuhuomautusta, yhteensä 25 euroa. Osa perintätoimistoista taas peri kaikista haastehakemuksen pääomista erikseen huomautuskulut sekä maksuvaatimuksen, jolloin perintäkulut nousivat yhteismäärältään suuriksi. Tästä esimerkkinä viidestä eri pääomasta oli veloitettu 10 maksuhuomautusta sekä viisi maksuvaatimusta, yhteensä 120 euroa. Tällöin perintäkuiluissa oli huomattaviakin eroja perintätoimistojen välillä. Perintätoimistojen välillä oli siis selvästi eroja perintäkulumäärissä, sillä kaikki eivät perineet aina mahdollista kokonaiskulumäärää. Siinänsä on siis reilumpaa velallisen kannalta, että perintätoimisto vie asian eteenpäin kärjäoikeuteen mahdollisimman nopeasti, eikä lisää perintäkuluja jatkuvilla maksuhuomautuksilla ja vaatimuksilla.

Eroavaisuuksia oli myös vuoden 2013 haastehakemuksissa perintään kohdistuvissa erittelyissä ja perintäkulumäärissä lähettää maksumuistutuksia ja -vaatimuksia. Joissain perintätoimistoissa ei ollut lähetetty maksumuistutuksia velalliselle ollenkaan, tai niitä ei mainittu haastehakemuksen erittelyissä. Joissain tapauksissa ainoastaan maksuvaatimus ja maksuvaatimuksen huomautuskulut oli merkitty perintäkuluihin. Tällöin velalliselle tuli korkeammat perintäkulut, kun 5 euron maksumuistutukset puuttuivat. Velalliselle ei näin ollen annettu mahdollisuutta suorittaa velkaa maksu-

muistutuksella, eli ennen maksuvaatimuksen lähettämistä. Maksuvaatimusta ei saa antaa tai lähettää ennen kuin velallista on saatavan erääntymisen jälkeen muistutettu saatavasta ja maksumuistutuksen esittämisestä tai lähettämisestä on kulunut vähintään 14 päivää (PerintäL 5§). Joissain haastehakemuksissa oli siis myös menetelty hyvän perintätavan vastaisesti.

Jotkut perintätoimistot eivät eritelleet perintäkuluja tarkkoina euromäärinä, ainoastaan mainitsivat kirjallisesti mistä perintäkulut koostuvat. Joillakin perintätoimistoilla oli tapana lisätä erikseen posti- ja toimituskulut perintäkuluihin, kun taas osa toimistoista ei perinyt tai merkinnyt tällaisia kuluja ollenkaan haastehakemuksiin. Joillain perintätoimistoilla oli myös tapana kirjata perintäkuluihin esimerkiksi ”56 euroa tilinhoitomaksut, 5 euroa maksumuistutusmaksut”. Tilinhoitomaksuja ei siis ollut tarkemmin eritelty haasteeseen. Suurimmilla yhtiöillä oli tapana kuitenkin eritellä kulut, ja vähiten haastehakemuksia toimittaneilla taas ei aina ollut erittelyä.

Muutamia virheitä esiintyi vuoden 2013 haastehakemuksissa, ja näistä suurin osa isoilla perintätoimistoilla. Virheiden määrän selittää se, että heidän kauttaan kulkee muutenkin paljon haasteita ja siksi satunnaiset virheet ovat ymmärrettäviä. Perintätoimisto Luottotieto Suomella oli 3 virheellistä haastetta. Virheellisyyden selittää luultavasti se, että kyseessä on pieni yhtiö, joka ei välttämättä ole aivan perillä haastehakemuksen laatimisesta, koska heillä oli jäänyt myös erittely epäselväksi.

Vuoden 2014 ratkaisuihin OK Perinnällä tuntui olevan ongelmia perintäkulumääriensä ja korkokulukensa kanssa, sillä OK Perinnältä oli hylätty sekä perintä- että korkokuluja. Huomioitavaa oli myös se, että kyseiset pääomat koskivat pikalainoja. Pikalainoista johtuvat kohtuuttomat korot ovat puhuttaneet mediassa, ja ilmeisesti ihan syystäkin. Tähän lisätyt perintäkulut korottavat kokonaiskustannukset pikalainasta monesti kohtuuttoman suuriksi. Onneksi korko- ja perintäkuluihin on kuitenkin laissa säädetty kokonaismäärät ja kohtuullisuusvelvoite. Kuitenkin vuoden 2014 ratkaisuissa suurimmassa osassa perintäkulut oli merkitty oikein, vaikka vastaajan mielestä perintäkulut olisivatkin olleet kohtuuttomat.

Voidaan päätellä, että myös vuoden 2014 riitautetuissa ratkaisuissa perintätoimistot, varsinkin suuret sellaiset, noudattavat perintälakia. Perintätoimistot tietävät, että sihteerit ja notaarit tarkistavat kuluja joka tapauksessa viimeistään käräjäoikeudessa, joten niin sanottu huijaaminen perintäkulu-

jen merkitsemisen kanssa ei sinänsä auta. Notaari arvioi kuitenkin loppujen lopuksi kulujen kohtuullisuuden, eli perintätoimistot eivät voi vedota sellaisiin seikkoihin perinnässä, jos perintätoimet eivät olleet kohtuullisia.

,

Tutkimuksen validiteetti eli luotettavuus on hyvä. Aineisto oli suuri ja saimme vastauksen tutkimuskysymyksiimme tiedonkeruulomakkeen kysymyksien avulla. Osan kysymyksistämme koimme loppujen lopuksi tutkimuksen kannalta turhiksi, eivätkä ne sisällöllisesti tuoneet mitään lisää tutkimustuloksiimme. Toimeksiantaja totesi tutkimuskysymyksemme olevan hyviä, joten luotimme myös hänen arviointikykynsä tutkimuksen luotettavuutta arvioitaessa. Tutkimuksemme reliabiliteetti oli hyvä, vaikka jonkin verran kirjoitusvirheitä huomasimme, kun siirsimme tuloksia Excel- tiedostomuodosta SPSS- ohjelmaan.

8 POHDINTA

Opinnäytetyömme tutkimuskysymykset olivat noudatetaanko uudistunutta perintälakia kuluttajaperinnässä ja onko perintätavoissa eroja eri perintätoimistojen välillä. Uudistunutta perintälakia perintämäärineen noudatettiin suurimmassa osassa tutkimuksessa olleissa haastehakemuksissa. Perintätoimistojen välillä oli suuriakin eroja perintätavoissa. Voimme kuitenkin todeta, että Suomen perintätoimistoissa ja varsinkin käräjäoikeudessa perintäkulujen tarkistaminen on tarkkaa ja virheisiin puututaan. Suuria virheitä ei lopulta löytynyt perintäkulujen osalta. Löytyneet virheet oli viety eteenpäin käräjäsihteerien toimesta. Oulun käräjäoikeudessa on näin ollen asiantuntevaa henkilökuntaa, jotka ottavat velallisen oikeudet huomioon. Velalliselle ei haluta asettaa liian suuria perintäkuluja jos niille ei ole lainmukaista aihetta. Voimme siis olla tyytyväisiä lopputulokseen.

Koska opinnäytetyömme aihe pohjautui sihteerien huoleen siitä kuinka paljon virheellisiä haastehakemuksia todellisuudessa menee läpi, on erittäin huojentavaa todeta, että virheiden määrä oli loppujen lopuksi niin vähäinen. Miksi sitten sihteerit kokivat, että virheitä olisi ollut paljon? Ottaen huomioon käsittelyyn tulevien haastehakemuksien suuren määrän, ei yhden haasteen tutkimiseen voi varata paljon aikaa. Sihteereiden tuntemukset virheellisten haasteiden paljoudesta johtunevat siitä, että juuri ne tapaukset jäivät erityisesti mieleen, joissa oli korjattavaa. Muutamat poikkeustapaukset voivat aiheuttaa siten tunteen, että virheitä voi olla myös enemmän ja niitä ei ole mahdollisesti huomattu. Ihminen ei kuitenkaan ole kone, ja siksi sattuu aina inhimillisiä virheitä, kun käsitellään suurta määrää aineistoa.

Opinnäytetyön tekeminen oli noin vuoden kestävä projekti. Aikataulu venyi molempien opinnäytetyön tekijöiden ollessa työelämässä. Saimme kuitenkin tehtyä opinnäytetyön kohtuullisen nopeasti valmistumisen kannalta, vaikka aikataulua olisi voinut vielä tiivistää. Hyvän aikataulun suunnittelu on siis tärkeää, varsinkin jos haluaa valmistua ajallaan.

Tutkimusaineiston keräämiseen meni noin kaksi kuukautta. Tutkimus onnistui lopulta hyvin, vaikka olisimmekin voineet valmistautua tutkimukseen paremmin, esimerkiksi testaamalla tiedonkeruulomakkeen toimivuutta paremmin. Jouduimme muuttamaan osaa tutkimuslomakkeen kohdista kesken tutkimuksen. Huomasimme myös, että muutama kysymys oli loppujen lopuksi turha, esimerkiksi kohta, jossa tutkimme onko sihteerit joutunut korjaamaan perintäkuluja. Excel taulukkoa jouduimme korjailemaan useaan otteeseen, jotta se olisi yhteensopiva SPSS- ohjelman kanssa.

SPSS- ohjelmalla teimme frekvenssitaulukkoja, joista paljastui lisää virheitä, esimerkiksi kirjoitusvirheitä oli kertynyt paljon. Aineiston muokkaamiseen meni aikaa, joten jo tiedonkeruuvaiheessa olisimme voineet olla huolellisempia. Lisäksi teimme ehkä ylimääräistä työtä laatiessamme kaavioita, koska ne eivät kuitenkaan tulleet lopulliseen raporttiimme.

Aineiston määrä kasvoi loppujen lopuksi liikaa, kun alkuperäinen suunnitelma oli tarkastella 355 kappaleen aineistoa. Aineiston keruun olisi siis voinut toteuttaa jollakin muulla tavalla tai pienentää otantaväliä. Aineisto kasvoi suureksi, koska systemaattinen otanta ei onnistunut ja jouduimme selaamaan kaikki arkistoidut haasteet. Emme kuitenkaan halunneet pienentää aineistomäärää, jotta luotettavuus ei olisi kärsinyt.

Opinnäytetyömme on näyttänyt niin meille tekijöille kuin toimeksiantajallemme Oulun käräjäoikeudelle, kuinka summaaristen asioiden käsittely on toteutunut loppuvuodesta 2013 ja vuonna 2014. Tutkimus ja koko opinnäytetyön tekeminen oli mielenkiintoista ja antoisaa. Toimeksiantajamme oli myös suurena apuna antaessaan käräjäoikeuden sisäisiä ohjeita käyttöömme, ja olemalla tarvittaessa yhteydessä mikäli ongelmia ilmeni.

Vuoden 2015 haastehakemuksista olisi mahdollista tehdä samanlainen tutkimus, mutta summaarisen käsittelyn siirryttyä Kuusamoon tulisi tutkimus toteuttaa siellä. Lisäksi samantyyllisen tutkimuksen voisi toteuttaa muissa käräjäoikeuksissa ja vertailla eroaako perintäkulumäärien lainmukaisuus verrattuna Oulun tutkimustuloksiin.

LÄHTEET

Aluehallintovirasto. 2013. Perintä. Viitattu 30.9.2014. https://www.avi.fi/web/avi/perinta#.VDOq-_mSx8E.

Bräysy, P. 2013. Perintä käytännössä. Helsinki: Kauppakamari.

Erola, S. & Kaukovalta, N. 2013. Perintätoimistot kuluttajaperinnän toteuttajina. Haaga- Helia ammattikorkeakoulu. Liiketalouden koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kaupallisten sopimusten maksuehdoista, laiksi saatavien perinnästä annetun lain muuttamisesta, ja eräiksi niihin liittyviksi laeiksi. HE 57/2012 vp. Viitattu 15.2.2015, [Http://www.finlex.fi](http://www.finlex.fi).

Laki perintätoiminnan luvanvaraisuudesta 22.4.1999/517

Laki saatavien perinnästä 22.4.1999/513

Lehtelä, J. 2014. Oulun käräjäoikeuden vuosikertomus 2013. Oulu: Joutsen media Oy.

Lindström, J. 2014. Luotonvalvonta ja saatavien perintä. Helsinki: Talentum.

Luukkainen, S. 2011. Saatavien perinnästä annetun lain 1.5.2005 voimaan tulleiden muutosten vaikutus perintäkuluihin Joensuun käräjäoikeuden ratkaisujen valossa. Pohjois- Karjalan ammattikorkeakoulu. Liiketalouden koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Pönkä, P. 2013. Kuntaperintä. Helsinki: Hakapaino Oy.

Pönkä, P. & Willman, P. 2004. Käytännön perintäopas. Helsinki: Edita Prima Oy.

Oikeudenkäymiskaari 1.1.1734/4

Oikeus. 2015. Käräjäoikeudet. Viitattu 13.5.2015. http://www.oikeus.fi/tuomioistuimet/karajaoikeudet/fi/index/riita-asiat_1/sahkoinenhaastehakemus.html.

Oikeus. 2015. Sähköinen asiointi. Viitattu 13.5.2015. <http://www.oikeus.fi/fi/index/oikeuslaitos/sahkoinenasiointi.html>.

Oulun käräjäoikeus. Summaaristen ohje. 2014. 4. painos.

Savela, A., Heikkinen, T. & Teivaanmäki, K. 2014. Summaaristen riita-asioiden käsittelyn kehittäminen. Viitattu 30.1.2015. http://www.oikeusministerio.fi/fi/index/julkaisut/julkaisuarkisto/1413962450704/Files/OMSO_52_2014_selvitysmiehet_156_s.pdf.

Suviala, R. 2014. Velkaorjuudesta hyvään perintätapaan. Helsinki: Auditorium Kustannusosakeyhtiö.

Vuorenpää, M. 2009. Prosessioikeuden perusteet. Helsinki: Talentum.

Ylisassi, K., käräjäsihteeri, Oulun käräjäoikeus, Hakemusasiain yksikkö. 2015. Keskustelu 9.3.2015.

Ylisassi, K., käräjäsihteeri, Oulun käräjäoikeus, Hakemusasiain yksikkö. 2015. Sähköpostiviesti 9.5.2015. Tekijän hallussa.

Ylisassi, K., käräjäsihteeri, Oulun käräjäoikeus, Hakemusasiain yksikkö. 2015. Puhelinhaastattelu 20.5.2015.

Tapauksen diaarinumero: _____

1. Vireilletulotapa

- ☐ S= Kirjallinen
- ☐ W= Konekielinen
- ☐ E= Elektroninen

2. Hakemuksen kantaja

- ☐ Intrum Justitia Oy
- ☐ Gothia Oy
- ☐ Lindorff Oy
- ☐ OK Perintä Oy
- ☐ WestStar Oy
- ☐ Oy Aurum Contactor Ltd.
- ☐ Nanolaina Oy
- ☐ Requisita Oy
- ☐ BIGBANK AS Suomen sivuliike
- ☐ Collector Credit Ab
- ☐ Cash-In Consulting Oy Ab
- ☐ 4finance Oy
- ☐ Svea Perintä Oy
- ☐ Joku muu

3. Ovatko perintäkulumäärät lain mukaiset?

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei

4. Miksi ei?

---

5. Mikäli perintäkulut ovat enemmän kuin lain sallimat määrät, kuinka paljon ne ylittyivät?

---

6. Onko perintäkuluja eritelty?

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei

7. Jos edelliseen kyllä, millä perusteella eritelty?

- ☐ Ei perustetta
- ☐ Perinnän suorittaminen on ollut poikkeuksellisen vaikeaa
- ☐ Useampiin perintätoimiin on ollut aihetta
- ☐ Muu syy; _____

8. Onko perinnässä menetelty Perintälain 4§:n vastaisesti?

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei

9. Jos on, millä tavoin?

- ☐ Aiheuttanut tarpeettomia kuluja
- ☐ Vanhentunutta velkaa on peritty
- ☐ Muuta haittaa; _____

10. Onko sihteerä joutunut korjaamaan perintäkuluja/tarkistamaan perintäkulumääriä?

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei

11. Onko haaste perintäkulujen epäselvyyden takia jouduttu siirtämään notaarin käsiteltäväksi?

☐ Kyllä

☐ Ei

12. Jos edelliseen kyllä, minkä päätöksen notaari on tehnyt perintäkulujen osalta?

☐ Ei muutosta

☐ Perintäkuluja vähennetty

☐ Pyydetty erittelyä perintäkuluista